

De gelyke twélingen

J. Antonides van der Goes

bron

J. Antonides van der Goes, *De gelyke twélingen*. Albert Magnus, Amsterdam 1682 (3de, vermeerderde en verbeterde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/anto001gely02_01/colofon.php

© 2012 dbnl

Den e. heere Pieter Blaeu, J.U.D. *Sékrétaris der Stad Amsterdam.*

MYN HEER,

Door dien déze onze Gelyke twélingen, toen zy allereerst voor den dag kwamen, aan U.E. door een byzonder Lid van ons Konstgenootschap, uit onzer aller naam, opgedragen wierden, én het geluk hadden van U.E. niet te mishagen; hébben wy geoordeeld, dat zy door die opóffering, én aanneeming U.E. eigene wierden: Waarom wy déze twéde Druk weder onder U.E. naam in het licht geeven, op die hoop, dat de verandering, die wy daar in gemaakt hébben, van U.E. goed gekeurd zal worden, névens de aanbieding van onzer aller genegenheid, en ootmoedige dienst,

Onder de Naam

van

Nil Volentibus Arduum.

Voorrede

Déze Gelyke Twélingen, uit de Menèchmen van Plautus getrokken, al voor eenige Jaaren uit verkócht, en niet meer te bekomen zynde; hebben wy goed gevonden de zèlve op nieuws te laten hèrdrukken, èn daar wèder [...]eene Voorrede naauwkeurtger by te voegen de Rèdenen waarom wy in alles dien geachten Roomschen Blyspéldichter niet stip gevólgd hébben wèlke voordèzen van ons in de Opdragt zyn gegeven; [...] dat den Leezer zoude moogen zien, dat de veranderingen, daar in gemaakt, niet by geval, èn onbedachtzaamlyk maar mét opzèt, en overlég geschied zyn.

Drie voornaame Rédenen hébben ons daar toe bewoogen; te weeten vooreerst, dat het Spél, zodamg het Plautus ons heeft nagelaaten, in ons land, en in dèze tyden den Toekykeren min behaaglyk zoude geweest zyn als ook ten twèden onverstaanlyk voor den geenen, die van de Zéden, èn Wétten der Ouden geen kennis hébben, èn die by ons ver de grootste hoop uitmaken: En ten derden, dat het op veele plaatsen aanloopt tégen de naauwkeurige Reegelen, wélke in een wélgesteld Tooneelspél behoren waargenomen te worden. Het wèlk alles zal klaarlyk blyken uit de bezonden aanwyzingen, die wy van ider verandering in het vervolg zullen geeven

De plaats, daar de geschiedenis voorvalt, hebben wy in Holland gesteld, schoon Plautus daer toe Epidamnus in Macedonien hadde uitgekooren, om het Spél daar door behaaglyker, èn verstaanlyker te maken, door zyne Slaven in Knéchts, èn andere persoonen; èn zyne Grieksche zéden in Hollandsche, te veranderen En wel te Amsterdam, om dat aldaar een openbare Schouburg mét goedkearing van de Reegering opgerècht zynde de Tooneelpóezy daar ook meest geacht, èn aangekweekt wordt, waarom, wy ook de straattaal van die Stad eerder, dan van eene andere, als daar verstaanlyker zynde, gebruikt hebben: de wyl toch de spraak van het gemeene Volk in een Kluchtig Blyspel noodzaakelyk veriescht wordt.

In de Geschiedenis sélf doen wy den verlooren Broeder van buiten aankomen, èn voeren hém in, als of hy zynem broeder te Amsterdam niet alleen niet en zòcht; maar dat hy hem zélfs daar niet dacht te vinden, maar wel te Amesfoord; óf na het verloop van zés èn twintig jaaren uitblyvens dood vermarde, heel anders als Plautus: Om dat het al te vreemd is, dat een, die zynen Broeder zoekt, gelyk van de Latyusche dichter gestéld wordt, zich niet zou inbeelden dat de

Broeder, die hy zocht, inzonderheid dewyl de ééne zo dikwyls voor den andere word aangesproken daar ter plaatse moest te vinden zyn.

Wy maken mede gewag vande gelykheid der kleederen van beide de Broeders, om eene zwaarigheid wég te neemen, die Plautus niet aanroert, te weten, hoe zy eveneens, op ééne én de zélfde tyd gekleed komen te zyn; het wélk men vólgens de lessen der Meesteren van de Tooneelkunst niet aan het geval moet overlaten; maar rédenen geven, waarom zulks gekomen is; te meer dewyl de overeenkomst van gestalte, én weezen vreemd, en ongewoon genoeg voor den Aanschouwer, en Leezer geoordeeld wordt.

Het heeft ons goet geducht, het dérde, en vierde Bedryf van Plautus, om hunne kortigheid in een gesmolten zynde, tót ons dérde; en zyn vyfde om des zelfs lankheit tót ons vierde, èn vyfde te maken.

Ook hébben wy noch iets in het vyfde Bedryf, dat Plautus met drie personen besluit, dienstig gevonden te veranderen, om het Spél met een vóller Toneel te doen eindigen: én de Catastrophe of Ontknooping zo vérre, ja vérder als hy, na het einde gebragt; om het verlangen der Aanschouweren, vólgens de waare grond der Tooneelkunst, zo vér het mooglyk was te rékken, én hen daar door meer vermaak te verschaffen. Wy voegen, alleenlyk ietwes achter de zelve, om den Thehoorer, of Leezer niet onkundig te laten, hoe het met de Médetooneelisten, buiten de Gebroeders, afgeloopen is.

Wy doen eenige Vertooners, meerder reizen op het Tooneel komen, als Plautus, om zyne Alleenspraaken voorby te gaan, die altyd gemyd moeten worden, wanneer de Alleenspreker niet door dringende Hartstògten verrukt is, het wélk meest in Treurspélen; of niet krankzinnig, én dronken is, dat meest in Blyspélen voorvalt, gelyk in het begin des vierden Bedryfs van dit stuk de Oudste Broeder, dronken uitkomemde, alleen spreekt.

De zin, en rédenen ook der meeste Alleensprake van Plautus zyn van ons achtergelaten, om dat wy, de alleenspraken zélf voorby gaande, dit niet kenden te pas brèngen; én om dat hy, na het gebruik dier tyden, daar meest dingen in doet zeggen, die van het geheele lichaam des Blyspéls teenemaal afgescheiden zyn, en toen misschien zyne Toehoorders vermaakten, dòch nu den onzen gantsch onaangenaam zouden zyn.

En dit zyn de voornaamste veranderingen, wélke wy voordezen in dit Spél, wanneer het aldereerst met der haast opgeslagen, èn al voort in het licht gegeven wierdt, gemaakt hebben. Echter bevonden wy

toen wy het zélfde nazaagen, om het voor de twéde maal onder de Pérs te bréngen, dat 'er nóch al veel twelk verbéterd behoorde te worden, ingesloopen was. En alzo wy ons in geenigen deele schaamen te bekénnen, dat wy nóch niet ter de hoogste kennis der Toneelpöezy gekomen zyn; maar dagelyksch trachten, gelyk in alle onze andere oeffeningen, hoe langer hoe meerder in die weetenschap toe te neemen; hébben wy ons niet ontzien te verbéteren de mislagen, die in de voorgaande Druk nóch overgebleeven waaren, van wélke wy hier één van de voornaamste zullen aanwyzen. Van de overige kan de Leezer zélf oordeelen, zo hy het der pyne waerdig acht, deze twéde met de eerste Druk te vergelyken.

In het eerste Bedryf hébben wy eenige nieuwe Tooneelen ingevoegd, om twé Persoonazien, die veel tót uitwerking van dit Spél bybréngen, in het begin den Thekykeren to vertoonen, op dat zy naderhand niet, als uit de lucht, én zonder voorbereiding zouden schynen op het Tooneel te komen vallen.

Eindelyk, dewyl wy oordeelen, dat de wys van spéllen, die wy nu gebruikt hébben, én die vry vér van de gemeene gewoonte afwykt, den Leezer vreemd voor zal komen; dunkt het ons niet ongeraaden te zyn, eenige van de min gebruikelykste op te stéllen, én daar van in het kórt eenige réden te geeven; alzo de zélve naauwkeurig, én wydloopig zullen verhandeld, én aangewezen worden in een grooter wérk, dat over de Néderduitsche Spraakkonst onder handen is, én lichtlyk in weinig tyds zal voor den dag komen.

Het heeft teder één in het begin zeer ongewoon gedacht, dat men onderscheid maakte in de letter o, én die somtyds zonder, én somtyds met een streepje schreef; naderhand is évenwel dat gebruik eeniger maate doorgedrongen, dewyl men zag dat het op réden steunde, én 'er verschil was tusschen de klank der o in vólk én in wolk, in ból én in bol, enz. Nóch vreemder zal het schynen, dat wy, de voet stappen van die Taalverbèteraars vólgende, in de einsgelyks dat onderscheid waarneemen, én de stoffe zonder, én de héldere met een téken schryven, als dwaalster én dwaalster, ongel én ongéld, Mispel én Blyspél, enz.

Dóch dewyl ons het gebruik van de twederley o én e op eene vaste, én zélfde grond dunkt te steunen, hébben wy geen zwaarigheid gemaakt, om dat van de o te vólgén, én dat van de e in te voeren.

Alze wy in onze Toal de létteren ch gewoonlyk gebruiken om de klank van de Grieksche x af te beelden, als blykt in kracht, licht. nóch, enz. Zo hébben wy wanner die klank in het spreeken ver-

dubbeld wierde, ook de l tteren in het schryven verdubbeld in lachchen, prachchen, lichchaam, pochchen, enz.

De kw voor qu is reeds ze gebruikelijk,  n vinden wy op zo goed eene r den te steunen, dat wy niet minder hébben kunnen doen, als ons z gel daar aan steeken,

Schoon veele woorden op het einde eene zélfde klank hébben,  n daarom zonder onderscheid, gelyk van veele onachtzaamlyk gedaen wordt, geschreeven kunnen worden met d,  f t, of dt: m rken wy evenwel, dat men vólgens de r den die naauwkeuriger behoorde te gebruiken. Want het is blykelyk, dat men zand met geen t,  n kant m t geen d meet schryv n, om dat men z g t zanden en niet zanten; kanten  n niet kanden. En gelyk men van draagen, w rken, loopen,  nz. maakt draagt, w rkt, loopt, de en in t veranderende; zo v lgt ook, dat men bieden, leiden, vinden, houden, veranderen moet in biedt, leidt, vindt, houdt, die met eene dt schryvende, indien men de Analogia  f Gelykv rmigheid der Taale voorgenomen heeft te onderhouden.

De uitheemsche Eigene naamen, welke na de wys der N derduitsche veranderd zyn,  n de andere vreemde woorden, die men in onze taal gemeenlyk gebruikt, hébben wy geschreeven na de wyze, waar op wy all de eygene Nederduitsche Woorden sp llen. Maar als wy de zelve zonder eenige verandering, zodaanig die in hunne eigene taal zyn, gebruiken, hébben wy die vólgens de sp lling hunner taal geschreeven.

Van het gebruik der Bynaamen (Adnomina,  f Nomina Adjectiva,) w lke by ons op en eyndigen, als eigen, open, bescheiden, enz. naamelyk hoe de zelve van veele voornaame Schryvers kwaalyk in Geslacht (Genus) gebogen,  n veranderd zyn,  n hoe zy bebooren geboegen,  n veranderd te worden, gelyk wy dat z lve hier gedaan hébben, zouden wy den Leezer duidelyker anderr chten, ten waare wy dat niet zeer noodzaakelyk achteden, dewyl het in dit Blysp l zeer weinig voorgevallen is, en op zyne plaats in een grooter w rk breedelyk verhandelt zal worden.

Boven dit voorgaande is 'er nóch veel meer dat wy verandert, en verb terd hébben, w lk alles wy aan het oordeel van den Leezer everlaaten, om h m met geen langer Voorr de moeylyk te vallen.

Op de menechmen van Plautus, of *De gelyke tweelingen*.

DE Neêrduitsch wil geen Plautus wijken.
Men kent den vader aan de vrucht.
De dwaeling baart een schoone klucht.
Wie zagh oit schooner twee Gelijken.

J.v. VONDEL.

Vertooners.

Dóokter Polifémus.
De Oudste Kwieryn, } *Gelyke Twélingen*.
De Jongste Kwieryn, } *Gelyke Twélingen*.
Jórben, *Vader van Bélie*.
Bélie, *Huisvrouw vande Jongste Kwieryn*.
Antonio, *Portugees, Faktoer vande Oudste Kwieryn*.
Kees Koenen, *een Schipper*.
Tys Tafelbézem, *een Panlikker*.
Lievyntje, *eene Hoer*.
Joost Smuiger, *een Hoerewaard*.
Kniertje, *Meid van Lievyntje*.
Vier Arbeiders.
Een Vischdrager.

Het Tooneel is te Amsterdam, omtrént de Joode Breéstraat.

Het Spél begint een uur voor, én eindigt vier uren na de middag.

De gelyke twélingen, kluchtig blyspél.

Eerste bedryf.

Erste tooneel.

TYS TAFELBÉZEM, DÓKTER POLIFÉMUS.

TYS TAFELBÉZEM.

HO, goeden dag, Dókter Polifémus.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik was in gedachten;

Zyt gy 't Tys Tafelbézem; waar na staat ge hier te wachten?

TYS TAFELBÉZEM.

Na Kwieryn buur, die my hier al vry lang schilderen doet;
Daatom bèn ik bly, Heer Dókter, dat jy me ontmoèt;
Want ik héb lang veur gehad men Heer wat raad te vraagen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Hébt ge uw water by u?

TYS TAFELBÉZEM.

Ik mogt 't órdenaal niet mét me draagen:
Want ik kon kwaalyk droomen, dat ik je hier vinden zou.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Waar schort het u? in den maag?

TYS TAFELBÉZEM.

Ja; maar ik geloof, 't is van kou.

DOKTER POLIFÉMUS.

Had ik uw water, ik zou u d' oorzaak zo klaar doen blyken,
 Of ik 't uit een boekje las, dat gy als een gék zoud staan kyken.
 Ik oordeel, dat het u van te veel eeten komt, dies houd wat maat.

TYS TAFEBLEÉZEM.

Ho, Ho, Dóokter, daar had je 't niet, 'k heb geen zin in die praat.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Hippokratés zélf zou u geen béter raad konnen geeven.
 't Zal u noodigh zyn voortaan wat maatiger te leeven:
 Want de katarren, en humeuren taaken aan 't gaan,
 En korrodeeren de membraanen, als de maag is overlaân;
 Daarom spaan u wat béter, laat de Dieet u niet verdrieten.

TYS TAFELBÉZEM.

Neen Dóokter, dan zou ik 'er den bék licht by in schieten:
 Tut, tut, die raad, heeft me myn bésjen al geleerd.
 Maar Dóokter kyk, hierom word je gekonsulteerd.
 Om dat ik bezukt gaern, verstaeye wél, een raad zou weeten,
 Dat ik nooit ziek wierd, én évenwél iens zo veul mogt eeten.
 O, 'k hou te lydig veul van vry lapes, dat's dat ik altyd zocht.
 Veul goê dagen moet hy hébben, die dat eerst bedocht.
 Die me van vasten reutelt, mag ik niet wél zétten,
 Met een stoope wyn, én een boutje droog ik men netten.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ja daar af komt het, dat men u Tafelbézem heet;
 Die braave tyteleering draagt ge Tys, en gy weer,
 Dat gy die naam hebt van de spreeuwen gekreegen
 Om dat ge gewénd zyt de tafel so schoontjes te veegen;
 En daar uit argumenteer ik, dat, die u met spys én drank wél dient;
 U zeer gemakkelyk kan verkrygen tot zyn vriend.

Daar héb je 't, dat 's hem recht, der is geen stérker band te vinden,
 Als daar men iemand meê aan zen tafêl weet vast te binden;
 Die tafêlstrikken, die tafêlstrikken zyn te lydig valsch;
 O! ik ontliëp ze niet, al kósten 't me men hals;
 Want hoe dat je ze vérder ontloopt, én ze mient te rékken,
 Hoe veel te naauwer dat z'er gewénd zyn toe te trékken.
 En daarom wacht ik hier na onze buurman Kwieryn.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Na onze buurman, wel wat zal daar te verhakstukken zyn?

TYS TAFELBÉZEM.

Maar hélder te schranssen, en te veegen: dat 's ook een vraagen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Zie toe, zie toe, 't zyn sterke beenen, die de weelde konnen draagen,
 Spreek Dokter Frakastorius, óf Paracelsus vry aan.
 Zy zullen meê zéggen, dat d' organen van de maag niet wêl staan,
 Wanneer....

TYS TAFELBÉZEM.

Wat drommel óf de órgels van de maag myn roeren:
 En, óf Kakastoris, óf Paerdesélsis wat snaps wil voeren,
 Ik hou het met onze Kwieryn, dat 's, by gét, een reseluit man:
 Daar 's niemant in 't land, die zo kordiaal trakteeren kan:
 Hy laat me mét gien maltydje, óf een wisjewasje heen loopen;
 Maar houdt me deurgaans, jaar in, jaar uit, den békopen;
 En hy schaft, dat je schrikken zoude, de eene schottel op d'aâr,
 Gebraên bouten, als halve óssen, en stapelt ze op mekaâr
 Zo hoog, als Pyremyden, ik weet 't nergens by te lyken;
 Men moet op een stoel klimmen, om 'er over heen te kyken.

Maar ondertusschen, men Heer Dóokter, zo houd ik je maar staan,
 En 'k zie, dat je ried bént om na je pasjénten te gaan:
 Maar, ik mien je d' iene óf d' aâre dag iens by te komen,
 Wanneer, dunkt je, zél ik je bést t' huis vinden?

DÓKTEE POLIFÉMUS.

'k Moet by Jan in Romen,
 En by Klaas de Sjouwer op Kattenburg, heel aan 't énd,
 Eerst nóch viezeteeren.

TYS TAFELBÉZEM.

Jy luy bént het loopen gewénd:
 Maar myn zou dat niet dienen.

DÓXTER POLIFÉMUS.

Nu Tys, myn tyd is verscheenen.
 Maar ik zal t' huis weezen, gis ik, kwartier over eenen;
 Bréng dan uw water meê, ik zal dan bést zien, waar 't schort.

TYS TAFELBÉZEM.

Van daag, Dóokter, héb ik wat noodigs te doen; maar in 't kort
 Zél ik je by komen.

DÓKTER PÓLIFÉMUS.

Wacht u terwyl van onmaatig eeten.

TYS TAFELBÉZEM.

Vaar wél, Dóokter; daar zie 'k Kwieryn in zijn deur.

Twéde tooneel.

DE JONGSTE KWIERYN, BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM.

DE JONGSTE KWIERYN.

JE bént bezeeten,
 Want dat je niet dol, óf bezeeten waart, jou bezukte vél,
 Je zoudt dat schélden vaaten laten, dan was alle dingen wél,

BÉLIE.

Dat loof ik wél, beurden 't iens, maar 't is miest alle dagen
Te doen, dat je óp 't wild trékt; zie daer; 't is niet te verdraagen,
Kwieryn; het krenkt men zinnen; zég, waer wil je nou weêr heen?

DE JONGSTE KWIERYN.

De Droes haal je met dat vraagen; Bélie, laat me mét vreên,
En kwél me niet meer, of zo je me niet laat betyen,
En dat ik kwaad word, zul je 'er zo ysselyk aan ryen.
Wat drommel lét je altyd te vraagen waar ik heenen ga?
Als jy loopt labben by je konkelmoêrs, loop ik je dan na?
Wél dat komt mooy; ik dien je wél altyd op zy te hangen;
Dat moet of, neen moêr, zulke parten niet aan te vangen;
My dunkt, dat hy genoeg doet, die het huis van kóst en drank verzier.
Zal ik jou altyd aan de neus hangen, wat ik doe óf niet?
Maar zie toe op een aâr tyd, zie toe, óf jy zult bylo weeten....

Dérde tooneel.

JÓRDEN, DE JONGSTE KWIERYN, BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM.

JÓRDEN.

Bélitje, Bélitje, waar bin je?

DE JONGSTE KWIERYN.

Gaat in huis, óf ik zal je de rug meeten.

JÓRDEN.

Wat doe je hier achter? gae veur, én pas op 't huis,
Der is vólk in de winkel, om tebak.

BÉLIE.

Och! 't is me zulk een kruis,
Men man loopt weêr 't gat uit, vader.

JÓRDEN.

Wil jy hém op sluiten?

DE JONGSTE KWIERYN.

Gaat in huys, zég ik.

BÉLIE.

Hy hélp't me leevendig onder de kluiten.

JÓRDEN.

Gaet in huys, pas veur op je winckel, en laet je man in rust.

Hy is wys genoeg.

BÉLIE.

Ik ga, maar hy beneemt me al men lust.

Vierde tooneel.

DE JONGSTE KWIERYN, TYS TAFELBÉZEM.

DE JONGSTE KWIERYN.

DE Drommel zou dat éleménts'ch vraagen, en teemen, verdrieten.

TYS TAFELBÉSEM.

Wat zo Kwieryn, dat prys ik je, dat mag eerst kyven hieten,

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél Tafelbézem, wat dunk't 'er u af, gaat het wél myn béste maat?

TYS TAFELBÉZEM.

Ja je wyf boften 'er veur.

DE JONGSTE KWIERYN.

Zou ze niet? wél wat een praat;

Ze mag veur op haar winkel passen, wat hoeft ze me na te kyken,

Als ik achter uit ga? ô! ik zal ze nóch anders uyt stryken.

TYS TAFELBÉZEM.

Maar nou is ze wégh, én de deur is toe stel je nou te vreén.

DE JONGSTE KWIERYN.

Is de deur toe?

TYS TAFELBÉZEM.

Ja.

DE JONGSTE KWIERYN.

Puik by gét; dan zyn we hier alleen;
O Broêrtje, je kost niet béter te pas komen van je leevedaagen.

TYS TAFELBÉZEM.

Wat is 't? hoe nae héb je je Wyf de Kérmisharst ontdraagen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wil je wat raars zien, Amise?

TYS TAFELBÉZEM

By wat veur een kók is 't gebraên?
Laat me maar eens ruiken: 'k zél het daadelyk wel raên,
Of ik zél 't aan 't gezicht wel zéggen, laet me maar kyken.

DE JONGSRE KWIERYN.

Héb je in een schildery Ganimédes wel zien pryken?
Of Vénus met Adonis in zyn Kérmispak aan 'er zy?

TYS TAFELEÉZEM.

Ik loof wel ja, óf neen; maar wat raakt myn de schildery?

DE JONGSTE KWIERYN.

Gelyk ik niet wél zo een mooije jongen?

TYS TAFELBÉZEM.

Ja, had je wat te eeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Zie my eens aan.

TYS TAFELBÉZEM.

Een fulpe Rok? wel kaerel, bin je bezeeten?
Wil j'er uit weezen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Neen, 't is myn Wyfs jack.

TYS TAFELBÉZEM.

Héb je 't jak an, én dat zo vroeg?

DE JONGSTE KWIERYN.

Jak an, óf niet, Tys, het koste me wérk genoeg,
Eer ik het mét fatzoen uit den huis héb gekreegen;
Myn wyf merkte, dat ik wat droeg, daarom hiel ze me teegen;

Zy wou me t' huis houwen, maar ik had wat anders in 't zin.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat denk ik wél, daarom keef j' er ook je achterdeur in.
Maar wat héb je veur?

DE JONGSTE KWIERYN.

Dit jak aan Lievyntje te vereeren?
Ik meen 'er deeze middag t' eeten.

TYS TAFELBÉZEM.

Kwieryntje, zél ik meê smeeren?

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat versteit' zich; ben je niet myn oppasser myn eygen' knécht?
Maar hoor, hoe staat het mét uw boodschap, héb je die verrécht?

TYS TAFELBÉZEM.

Wat boodschap mien je?

DE JONGSTE KWIERYN.

Van 't kleed, dat je voor my zoudt verkoopen.

TYS TAFELBÉSEM.

Ja; hier is 't géld.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoe veel?

TYS TAFELBÉZEM.

Dartig gulden, maar 't moest zo heen loopen,
De kooper heeft d' uitdraagster betaald, 't is vry géld.

DE JONGSTE KWIERYN.

Geef hier, wy zullen 't verteeren.

TYS TAFELBÉZEM.

Daar spreek je aan als een héld.
Maar ik zél meê van de slémp hebben, niet waer?

DE JONGSTE KWIERYN.

Is dat vraagen?
Waar ben je nu jy bloeds, die je van een oud wyf laat plaagen,
Die uit haar handen aazen moet, en zien na haar gezikht,
Vólge myn eksémpel, ik héb een héldienstuk verticht.

Hier is géld, hier zyn schyven, om voor te veegen.
 O! die zo op zyn zaaken lét, is nooit verlégen.
 Nu hébbe uwe de slémp altyd, voor een dag, twé, drie.

TYS TAFELBÉZEM.

Ja wél, Kwieryntje, men hart gaet op, als ik je zie.
 O! je bént een eerlyk man.

DE JONGSTE KWIERYN,

Hei, alle zórgen laat vaaren;
 't Zyn gékken, die maar toeléggen, om schatten te vergaâren;
 Een glaasje wyn is 't zaakje by een vriendlyk gezicht.

TYS TAFELBÉZEM.

Ja 't eeten liegt 'er ook niet om, bloed! had ik men datmen al dicht.

DE JONGSTE KWIERYN.

Lievyntje, gy bekoort my alleen met uw tooverende oogen.

TYS TAFELBÉZEM.

Je bént een koddigen haan.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat 's niet geloogen.
 Maar, Tysje, ik was noch al anders in myn jonge tyd,
 Gelyk ik je wel vertéld héb; ik raakte myn broêr vroeg kwyt.
 Die érgens veur den drommel om raapzaad is gevaaren.
 Toen bleef ik 't eenigste Zeuntje, en was vry groot na myn jaaren.
 En, gelyk ik nóch ben, Tys, een réchte ligtmis in myn huid.
 Toen héb ik wél zo veel géldt met zwélgen en dobbelen verbruid,
 Als ik zwaar bén: want ik wierd weeldrig opgetoogen.
 Der waaren schier geen Vrouwluy mooy genoeg in myn oogen.
 Tot dat myn Vader sturf, die me nóch in toom te houden wist.
 De rést van myn goedje was toen haast verrinkelrooid en verkwist.

Tót dat ik op 't lést, om myn sélf in fatsoen te houwen,
 Dezen ouwen drommel om haar géldtje héb gaen trouwen.
 Ze kon wél dénken dat iemandt zo fiks op zyn kooten, zyn lyf
 En leeven niet verflyten zou met een versléten oud wyf.
 Daarom mien ik nu by Lievyntje in floribus te gaan zitten,
 En daar een Jonasje, óf een Daniélt je over te kitten.

TYS TAFELBÉZEM.

Tréffelyk gesproken; ik zél vast kloppen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja, maar klóp niet styf,
 Wil je wél doen.

TYS TAFELBÉZEM.

Waarom niet? hoe na vrees je veur je wyf?

DE JONGSTE KWIERYN.

Klóp niet, daar is Lievyntje zélf. Wég mét de Zon; zyn straaLEN
 Kunnen 't by de schoonheid van dat zoete bakkes je niet halen.

TYS TAFELBÉZEM.

Ja 't is een zoet meisje! maer ze zél nóch veul zoeter zyn,
 Als ik men darmen vol eeten héb, en men maag vol wyn.

Vyfde tooneel.

LIEVYNTJE, TYS TAFELBÉZEM, DE JONGSTE KWIERYN.

LIEVYNTJE.

Welkom, myn lieve Kwietyntje, kom ik jou hier zo ontmoeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja je zoeten éngel.

TYS TAFELBÉZEM.

Kyk! ze vergeet myn te groeten.

LIEVYNTJE.

Jy bént maar een ootje in 't syffer, je geldt 'er niet, man:
Maar hoe vaarje Kwieryntje lief? hoe kom je zo zélden an,
Vergeetje jou Lievyntje?

DE JONGSTE KWIERYN.

Zou ik jou vergeeten?
Dat blykt anders, want ik meen deze middag by je t' eeten.

LIEVYNTJE.

Doe je zoetert?

TYS TAFELBÉZEM.

Bloed! dat is een woord van kracht

LIEVYNTJE.

Maar wat héb je daer onder?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja, dat je dat wist.

TYS TAFELBÉZEM.

Zie, hoe wit dat ze lacht.

LIEVYNTJE.

'k Wed ik het rae, 't zyn konfituuren, niet waer Kwieryntje?

DE JONGSTE KWIEKYN.

Neen, neen, 't is al wat anders, myn békje.

LIEVYNTJE.

Is 't veur Lievyntje?

TYS TAFELBÉZEM.

Hoe vlamt ze op de buit, als een hond op een zieke koe.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja, 't is veur jou, want ik lég het niemand anders toe.

LIEVYNTJE.

Een Fulp jak?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja, myn éngel.

LIEVYNTJE.

Wie zou dat droomen?
Wél, Kwieryntje lief, hoe kom je 'er an?

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Héb 't genoomen.

LIEVYNTJE.

Hoe na van je wyf?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja; en ik vereer het jou.

LIEVYNTJE.

Dat 's een téken, dat je me liever hébt, als je vrouw.
En ik zél 't je weërem mét alle dankbaarheid vergélden;
Een Fulp jak! een Fulp jak!

TYS TAFELBÉZEM.

Niet waar? dat beurt je zélden.

LIEVYNTJE.

Hoe héb je 't je wyf ontfutselt, hartje, want ze is loos,
En, gelijk je me wél gezeid hébt, als de nikker, zo boos;
'k Wéd je hébt het' niet zonder moeite uit den huis gekreegen;
Wou ze je 't uitgaan niet belétten; hielt ze je niet tégen?
Mérkte ze de kneep niet?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja; ik verzéker je dat,
Ik heb 'er zulk een afgryzelijk wérk meê gehad,
Dat ik lichter de haan van de Wéster tooren zou neemen.
Want mijn wyf was my overal achter na, en mét haar teemen
Maakte ze me de kóp dol, 't was, waar wil je nu weêr heen?
Wat fursel je, wat draag je? 'k zey, laat me mét vreên,
Of jy zult goed koop de drommel tót een nieuw jaar krygen;
En by den éldremént ze most ook kort zwygen;
Ik raasde, als de droes tégen haar aan uit al myn kracht,
Wél, zou ik niet, ik bevind, dat ze myn anders niet acht;
En een vrouw is schuldig haar éghete man eer te bewyzen.

LIEVYNTJE.

Je hébt gelyk, men békje, daar in moet ik je pryzen.
Zou een wyf teugen 'er man opstaan, als hy iet wil,
Ly dat, by gêt, niet; trék liever alle daag op den tril.

Je weet waar je in kunt komen; jouw Lievyntje
 Zél je altyd verwéllekoomen met een lékker Wyntje,
 En zo veul minnelykheid, als je zélver begeert.
 Ik bid je, kom maar in huis; want ik vind me vereerd,
 Als ik jou gezélschap geniet: 'k zél je anders onthaalen
 Als je wyf, en je mildigheid weér betaalen
 Met een vriendelyk kusje, dat je swarigheid verzétten kan;
 Daarom, myn lieve Kwieryn, steurt 'er jou niet iens an,
 Stélt 'er je teugen, raast ze wat; veur wie heb je te vreezen?
 't Is een arm dórps, daar 't niet iens 's jaars Kermis zou weezen.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat gaat veur de wind Heerschop; wonderlijk goed.
 Je zélt wél leeren danssen, hou maar fléchts die voet.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat héb ik ook gedócht, daarom heb ik 't huis verlaaten,
 En kom by jou, myn troosje, je weet na myn zin te praaten;
 Jy bent het, die ik meer, als myn eigen wyf, bemin;
 Ik kan niet van je duuren, je speelt me gestaâg in de zin;
 Daarom schenk ik je dit jak, en je moogt nóch meêr hoopen.

LIEVYNTJE.

Dat 's oprechte Minnaars wérk.

TYS TAFELBÉZEM.

O! hy zél je nóch al meer koopen.

LIEVYNTJE.

Ik bedank je, Sinjeur Kwieryn.

DE JONGSTE KWIERYN.

't Is je van harten gegond.

TYS TAFELBÉZEM.

Nou, neig dan iens wat laegjes.

LIEVYNTJE.

Hoor Tys; hou jy je mond,
 En wacht tót men jou wat vraagt.

TYS TAFELBÉZEM.

Wél, mag ik ook niet spreeken?

Hét zegen 't, wat ben je haest geraakt!

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat is een téken,
Tafelbézem, dat ze me uit al haar hart bemint.

TYS TAFELBÉZEM.

Ik zou het schier gelooven: want dat geeven, dat bindt.
Geef maar zonder ophouwen, ze zél jou van al 'er leeven
Niet verlaeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Had het myn wyf tot een Sinter Klaas gegeven
En dócht haar gunst daar meê te winnen, en dat ze 't me dank
Zou weeten, maar dat knorren houd niet op, het duur éven lank.
Het kóst me tien pond, zo me veurstaat, na men bést weeten.

TYS TAFELBÉZEM.

Daer zouwen we wél twintig maal in een ordinaris ver eeten.

DE JONGS TE KWIERYN.

Zie, dat 's een fulpje, voel, 't is, als een Mól, zo zacht.

LIEVYNTJE.

Om de waarheid te zéggen, ik had zo veul niet van jou verwacht.
Hoe zél ik 't weêr goed maaken?

TYS TAFELBÉZEM.

Hoe zél je tóch? jatrouwen?

LIEVYNTJE.

Ik bid je, dat je 't me ten goeden gelieft te houwen,
Dat ik zo vrypóstig anneem, het geen je me vereert;
Maar je meugt weêr vryelijk van myn eysschen, al wat je begeert,
Ik zal jou ten dienst staan by dagen en by nachten.

TYS TAFELBÉZEM.

En myn hoof je maar altyd op het maal te wachten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoor, weet je wat ik wél wou?

LIE VYNTJE.

Eisch maar vryelijk, al wat je wilt.

TYS TAFELBÉZEM.

Jy bént, by me zjan, reseluit, en 't Heerschop is ook mild.

DE JONGSTE KWERYN.

Lievyntje, schafte middag veur ons driejen wat te eeten.

TYS TAFELBÉZEM.

Puik, by gét!

LIEVYNTJE.

Wat gelief je te hébben, dat dien ik te weeten?
 Wil je zweezerikken, karmenade, óf poel jefrikassé,
 Os een gebraân kappoen, óf frikkedellen, en in steê
 Van bankét, wat sausyzen de Bolonje, én olyven?

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Heb daat geen appetyt toe, laat dat maar achter blyven.

LIEVYNTJE.

Bedénk dan wat aârs, zég maar op, waer dat je trék
 Toe hébt, wil je een hoentje, óf wat snippen met 'er drék?

DE JONGSTE KWIERYN.

Neen, ik heb béter lust tót een verbuist kóstje:
 Zie, dat je wat baers tót watervisch krygt, met een póstje,
 En wat spiering, of grondeltjes; bak die in de pan.
 O, dat smaakt zo Lievyntje! daar hou ik meerder van.
 Ook kun je wat zalm koopen, óf een karper om te stooven.

LIEVYNTJE.

't Is goed, ik zél 't bezórgen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Maar, jemoest me beloovēn,
 Dat bet, in een uur, óf anderhalf ten langsten gereed
 Zal weezen.

TYS TAFELBÉZEM.

Oja: want ik heb groote appetyt, dat je 't weet.

LIEVYNTJE.

Laat het op myn staan, daar zél niet an mankeeren.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél, we zullen tégen die tyd veurzéker wéderkeeren,
En terwijl jy 't toemaakt, gaan wy 't zamèn een boodschap doen.
Nu, Lievyntje, gelyk 't gezeid is.

LIEVYNTJE.

Ik zél me spoên,
Maar zie toe, dat jy je tyd zélver niet komt te verpraaten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Kom Tys.

TYS TAFELEÉZEM.

Ik zou je nou, by gét, om gien houte koe verlaaten.

Sésde tooneel.

LIEVYNTJE, KNIERTJE, JOOST SMUIGER.

LIEVYNTJE.

KNiertje, Kniertje,

KNIERTJE.

Juffrouw, ik stae hier ommers an de deur,

LIEVYNTJE

Wél nou, dat 's wél. Joost Smuiger kom je ook iens veur.
Kom mit der haest, vaâr; bin je daar? 'k moet je een boodschap belasten.

JOOST SMUIGER.

Wat is 'er te kwikken?

LIEVYNTJE.

Hoor, zéker heer zél me vergasten,
Zie, dat je Ybaers tot watervisch krygt, met wat póst,
Ook grundeltjes, óf een karper, zie toe wat het kóst,
Daer zyn drie achtentwintigen; kom, doe je boodschap ter deegen;
Is 'er leevendige zalm, zo bréng een moot, maar lêt wél op het weegen;

Ik zél terwyl vuur an laeten leggen, en maaken alles klaar,
 't Moet in anderhalf uur reed weezen; loop ras, zélje vaar;
 Want ik geloof men gasten hébben van daag niet gegeeten.

JOOST SMUIGER.

Maar wat gasten zél je trakteen? dat diende ik te weeten.

LIEVYNTJE.

Sieur Kwieryn, én Tafelbézem, weet je nou wie ik mien?

JOOST SMUIGER.

En jy de darde; de droes nóch toe, dat zijn 'er wél tien;
 Want Tafelbézem kan allien teugen acht man vretten.

LIEVYNTJE.

Nou weet je 't, maak 'er staat nae, je moet 'er wél óp létten.

JOOST SMUIGER.

Ik zél je dat varken wél wassen, wees jy maar wél te vreên.

LIEVYNTJE.

Nou niet lang te praaten, kom, loop al je bést heen.
 Kniertje, gaen we nou nae Annemary myn labaar haalen,
 Mét men witte schoenen, en men bardestiene kraalen,
 Die ik 'er te nacht geliend héb.

KNIERTJE.

't Is al t' huis Juffrouw.

LIEVYNTJE.

Dat 's goed.

In nou te meer Kniertje, om dat ik het flus andoen moet;
 Want Kwieryn, gelyk je hoort, zal déze middag hier slémpen,
 En 't is een olyke spreeuw; hy zou 'er anders op schémpen,
 Als ik niet wél opgeschikt was; kom réppen we ons dan;
 Ga schuur jy de kétel, terwyl lég ik het vuur vast an.

Einde van 't eerste Bedryf.

Twéde bedryf.

Eerste tooneel.

ANTONIO, DE OUDSTE KWIERYN.

ANTONIO.

Cient Diablos, Sinjoor, ik bén moê van zo te loopen.

De Droes mag den Smaus wél halen, die 't goud zou koopen,
Mét dat heen en weêr gaan, loopt men zich aan 't énd.

DE OUDSTE KWIERYN.

't Is waar, ook meende ik dat Liffëbon groot was: maar (ik bekén 't)

't Is niet meer, als een Dórp, by Amsterdam te gelyken.

ANTONIO.

Cierto, Sinjoor Quirino, ik sta mét verwondering te kyken.

Sint ik hier over zés jaar was, is 't gewéldig uitgedyd.

Men zou 'er wél in verdoolen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, 'k raakten 'er mijn Vader kwyt,
Al was het toen zo groot niet.

ANTONIO.

'k Héb je dat eens hooren vertéllen;

Maar heel confuso; ey Patroon, dorst ik j'er om kwéllen,

En is 't je niet vergeeten, zo verhaal men eens ter deeg,

Hoe dat het toeging, we loopen dóch nóch wél een uurtje leeg;

Zo we dé Smaus niet eer, als op de beurs, spreken zouwen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hy kon nóch wél t' huis komen.

ANTONIO.

Wél, laat ons hier dan schiltwacht houwen,

Terwijl je 't vertélt; zo kunnen w' em zien, òf hy licht nóch kwam.

DE OUDSTE KWIERYN.

't Is nou juist zés en twintig jaar, dat ik hier t' Amsterdam
 Mét men Vader te Kérmis voer, daar hy my in de spullen
 En in de kraamen omleide, én een hoopen prullen
 En poppegoed kócht, want hy had my gewéldig bezind.
 't Was, dunkt me, op de nieuwe Markt, alwaar hém een goed vriend.
 Ontmoete, die hém an de praat hielt, én wat nieuws verhaalde;
 Zo als ik zeer gedrongen wierd, én van hém of dwaalde.
 Ik kon deur, nóch over 't wólk kijken: want de drang was dicht,
 En ik kleyn, zo raakten ik daadlyk myn Vader uit het gezigt.
 Ik wierd benaauwd, én liep mét huilende oogen, in alle hoeken,
 By de spullen, én deur de kraamen, na myn Vader zoeken;
 Maar vergeefs. Endelyk komt'er een man van fátzoen, zo 't scheen,
 Die me vriendelyk vroeg: Vryer, wie zoek je? waar loop je heen?
 'k Zey, dat ik men Vader zócht. Wél, zeyd'hy, wie kan jou Vaârs naam droomen?
 Hoe hiet hy? 'k zey hém, wat ik wist; en hy had naauw vernomen,
 Dat myn Vader Stoffel heete, én dat hy buyten de Stad
 Van Amesfoord, daar hy woonde, veel' tabakplanteryen had,
 Of hy zey, Vreyer wees gerust, kom ga mét me, ik zél maaken,
 Dat je weêrom by je Vader te récht zélt raaken;
 Ik kén hém zeer wél, 't is myn Vriend; hy heeft my gebeêu,
 Dat ik jou zou hélpén zoeken, en als ik je vond, mét één
 In een hérbérg bréngen, daar we menkaâr zéllen verbeijen.

ANTONIO.

Gy waart een jongen vantien jaar, en liet je je zo verleijen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Of ik gaauw, óf dom na myn jaaren was, is my onbekénd,
 Altyd dit héb ik onthouwen, dat die looze vént

My zo veel op de mouw spélde, dat hy, me, mét een schoon praatje,
 Mét hém sleepte, na een kroegje, in een klein achterstraatje,
 Daar wy myn Vader, als kaks, zouden wachten, die vast niet kwam.
 Hy maakte me terwyl half dronken, én toen 't donker was, nam,
 Hy me, én wou me in 't Amesfoorder Schip bréngen, zo hy zeide:
 Maar het was in een heel ander Schip, daar hy me leide,
 Daar ik een hoopen Jongens vond, omtrent van mynen doen,
 D' een wat jonger, d' ander wat ouwer, van allerley fatsoen;
 Waar meê ik, hoe zeer dat wy al te gaâr huilden, én kreeten,
 Na Têssel gevoerd wierd, én op en groot schip gesmeeten,
 Dat ons, na lang zeilen, veur den droes, na Nova Spanje brógt,
 Alwaar ik an een rijk, maar een goed Meester wierd verkócht,
 Die ik zo na de oogen zag, oppaste, diende, én smeerde,
 Dat hy me vry liet, én nóch een mooiye stuiver vereerde.
 Ik trok toen, veur Kargadoor, in 't een, en 't ander land:
 Maar sloeg eyndelyk in Brazil het Tabakplanten by der hand.
 Ik deê men bést, Antonio; én 't geluk liep me niet tégen,
 En dus héb ik dit Kargezoentje by malkander gekreegen,
 Dat ik nou overbréng: Antonio, zo komt het te pas.
 Dat ik jong uit men oogen zag, toen 'er wat te leeren was.

ANTONIO.

Wat zél ik zéggen? alles gaat mét den eenen te vooren,
 En een ander is weêr op Sinte Galperts nacht gebooren,
 Drie dagen voor 't geluk, gelyk als ik bén. 't Is te slécht,
 Ik héb al men leven knécht geweest, én nóch bén ik knécht.
 Ik héb je nou vijfjaar gediend, én een goê huur gewonnen,
 En, eêr ik jou Kommies wierd, ménige rós tabak gesponnen,

Daar ik een schoone stuiver op had; maar récht uit gezeid,
Ik weet niet, waar 't blijft, 'k bén arm en blyft in der eeuwigheid.

DE OUDSTE KWIERYN.

Antoni, 't winnen is minder konst, als 't gewonnen te spaaren.
Je looptte veel by de meisjes, en je dóbbelt te garen.

ANTONIO.

Smyt je zélf niet wég, Sinjoor: je bént ook geen kapuin.
Je moesjankt ook graåg, al bén je nou zo staatig in 't bruin.

DE OUDSTE KWIERYN.

Zo niet, als jy. Maar a propo, hoestaan me men nieuwe kleëren?
Wat dunk je? zél ik 'er-wél fatsoenlyk, én mét eeren
Meê verschynen konnen, by myn Vrienden t' Amesfoord?

ANTONIO.

Je lykt 'er een volslagen Sinjoor uit, in forma, als 't behoort;
Dat pak past je zo zjentiel, óf 't na je lyfgemaakt was,
En daar by héb je 'er zulk een koopjen an, óf het get aakt was.

DE OUDSTE KWIERYN.

De Uitdraagster sópt niet vét, zo ze veel zulke komanschap doet:
Daarom geloof ik, Antonio, het is gestoolen goed.

ANTONIO.

Zo dat waaris, én d' eigenaar komt je onder wége eens tégen,
Zo weet ik je vangst wél.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, wat was 'er an gelégen?

ANTONIO.

Hy zou 't licht benaderen, én je tschabetjen uitschudden doen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik zou hém na myn koopwyf sturen, die mogt het hém vergoên.

ANTONIO.

Maar, zo hy jou voor de dief anzag, die 't hém had ontstolen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél guit, staat myn weezen diefachtig? wie zou zo schéndig doolen?

ANTONIO.

Ho Sinjoor, de dievenzien 'er nou uit, als eerlyke luy.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, Antonio, héb je altyd zulk een zwaarhoofdige buy?

ANTONIO.

Patroon, in deze Stadt gaat vry wat meêr om, als de Meulen.
 Als 't al beurde, men zou 'er op de Komédie niet van speulen,
 Nóch 't in de Kronyk zétten. Want je moet weeten, dat
 Het van valsche débbelaars grimmelt in deeze Stad;
 Dat 'er millioenen zijn van allerhande schavuiten,
 Slampampers, Hoerejaagers, én zulk slag van guiten.
 De Beurzesnyders bennen hier zo listig en stout,
 Ruiken ze je géld, Sinjoor, ariba, wég is je goud.
 Men vindt hier, als te Lissebon, Kortisanen, als paerden,
 Die 't samen staan mét de Roffianen, én Hoerewaerden.
 Ze zyn drommels doortrapt, arglistigh, én gaauw;
 Kom je by 'er, ze krygen je siguro in 't naauw;
 Ze zéllen je mét een abelheid de beurs ontloeren.
 Waar vind je loozer varkens, als d' Amsterdamsche hoeren?

DE OUDSTE KWIERYN.

Antonio, dat 's geen dooven gezeid, lang hier het géld.

ANTONIO.

Wél waarom, Sinjoor?

DE OUDSTE KWIERYN.

Jou woorden maaken me verstéld.

ANTONIO.

Hoe na bèn je bezórgd, dat ik me mét 'er zou verlopen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Mét groote réden: ze mogten je 't géld ófstroopen.

De Portegiezen vallen zo vry wat hoerachtig, én heet.
 Ik heb ook wél gemérkt, dat je liever je géld besteed,
 Om een wyf in 't hémbd, als een man in 't harnas te groeten;
 En dan zou je aen myn een drommelsche kóp ontmoeten.
 Als ik op myn paerd raak, zo deug ik niet, dat weet je wél:
 En daarom is 't béter, dat ik myn hart te vreedden stél;
 Want ik vrees zéker, je zout de Kruizaaden licht verzoenen,
 En dan zoud ik je mét bastonnaden het gat uit boenen.

ANTONIO.

Bewaar jy ze liever; de konditie staat me niet aan.
 Béter geen géld, Sinjoor, als zo in blanco te staan.

Twéde tooneel.

JOOST SMUIGER, VISDRAAGER, DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

JOOST SMUIGER *tégen de VISDRAAGER die hém volgt.*

HOe is 't, Drâvis, kén je voort; je moest, bylo, wat anstappen.

VISDRAAGER.

Ga jy maar veur uyt, men Heer, en laet ondertusschen iens tappen.
 Ik zél jou wél volgen.

JOOST SMUIGER *tégens de VISDRAAGER.*

Kom lustig dan, maak gang.

tégens den OUDSTEN KWIERYN.

Ho, Sinjeur Kwieryn, bén je daer al riets; je maakt me schier bang,
 Als óf ik te lang getoesd had: want het zou niet wél passen,
 Dat de Gasten heur Waerd, eer hy geried is, kommen verrassen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hoe, kén je my, Vriend? Ik loof je zinnen zyn verward.

JOOST SMUIGER.

Wél, hoe is 't hier? scheeren we mekaâr, óf maaken we mekaâr zwart?
 Zou ik jou niet kénnen? ik kén je van boven tót ond'ren.
 Séllemént Breurtje, 'k héb daer zulk een zoô, je zélt je verwond'ren.
 Kom hier een reis, Drâvis; zie, dat is Zalm, dat 's een moot,
 Krimp, óf gien géld, én als een koraal zo rood;
 En kyk die waterscheeps tongen, ze zinnen zo dik als planken;
 Van de watervisch, weet ik wél, zel je je ook bedanken:
 De baers is hier alle gaâr in 't Y gevangen, dicht veur Stad:
 Dat zyn pössen? Aal zey, ze hét 'er leven gien grooter gehad;
 Al hommers, der is niet een kuitvischjen onder gekomen,
 En 'k héb 'er wat Grundeltjes om te bakken by genomen.
 Loop, bréngt de visch in huis, Drâvis; én zég teugen onze Meid,
 Dat ze de visch breekt, én vraag, óf 'er al vuur an leidt.
 Laet zien, ik hébje betaald. Maar laet ze je iens Kérmisbier schénken.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat óf dit zeggen wil, Antony?

ANTONIO.

Dat mag de Droes bedénken.

Dérde tooneel.

JOOST SMUIGER, DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

JOOST SMUIGER.

WÉl, wat dunk je, zél 'er eeten genoeg weezen? want ziet,
 Ik héb maar staat gemaakt op drie persoonen, én meer niet,

En zo deuze Vriend meê blyst, óf dat 'er nóch meêr gasten kwamen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Van wat Gasten reutel je, Kaerel?

JOOST SMUIGER.

Wél kén je heur naamen
Niet zo wél, als ik? Ik mien jon linkermant, Tys, jou groote maat.

DE OUDSTE KWIERYN.

Myn groote maat? wél hey, deeze Vént lykt wél gék an zen praat.

ANTONIO.

Zey ik 't je niet, dat deuze Stad vol bedriegers zou steeken.

DE OUDSTE KWIERYN.

Maar, kameraad, van wat veur een linkermant wil je spreken?

JOOST SMUIGER.

Van Tys Tafelbeuzem.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wy hébben geen Tafelbeuzems van doen,
Daar wat te eeten is, veegen wy de tafel zélf mét goed fatsoen.

JOOST SMUIGER.

Daer héb jy lik an, Sieur Kwieryn: maar je moet wat pasjenteeren,
Dat ik eerst alles ried maak.

DE OUDSTE KWIERYN.

Zég eens, fijn man mét eeren,
Hoe veul geeft me veur vracht van hier op Leiden omtrént?

JOOST SMUIGER.

Ik geloof, dat je mét een gulden maklyk toe ként.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, ik zél jou een daalder geeven, ga al jou bést heen tyen,
En laat je daar na behooren, fijntjes van de key snyen:

Want ze leutert jou dapper, dat is zéker, en wis.
Mét een vreemd man te gekken, dunkt me, dat zeer onreedlyk is.

JOOST SMUIGER.

Wél hey, kén je me niet? Ik bén Joost Smuiger, de waerd van Bommel.

DE OUDSTE KWIERYN.

Joost Smuiger, óf Joost Ruiger; loop veur den drommel.
Ik kén je niet, nóch ik wil je niet kénnen, daar meê is 't uit.

JOOST SMUIGER.

Ja, ik kén jou wél, én ik weet wél, dat je Kwieryn hiet, kornuit.

ANTONIO.

Kornudo, kornudo, Sinjoor Patroon, zél je dat lyen?
Ik zou hém ponjardeeren, óf an duizend riemen snyen.

JOOST SMUIGER.

Wél kornuit nóch eens: wat héb ik by jou an kornuit miszeid?

ANTONIO.

By ons hiet men dat hondsvod.

JOOST SMUIGER.

Hier zeit men dat uit vriendelykheid.
Ik héb 'er gien arg in.

DE OUDSTE KWIERYN.

Maar hoe kom je my te kénnen?

JOOST SMUIGER.

Wél kyk, hoe houdt hy hém? 't is óf we mekaâr vreemd bennen.
Kom je niet altyd tót onzent by Lievyntje?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wég, wég, dat 's mis.
Ik tót jouwent? ik weet niet wie je bént, nóch wie Lievyntje is.

JOOST SMUIGER.

Weet je niet, wie ik bén? wél, ik bén ommers niet dronken?
Héb ik je niet zo dikwils van den ouden hond ingeschonken,

Als je tót onzent vrolyk bént, én vaak overzit tót den dag.

ANTONIO.

Diablos, dat ik deze guit niet bastonneeren mag.

DE OUDSTE KWIERYN.

Jy my dikwils wyn ingeschonken, die in zo veel' jaaren
Hier niet in 't land geweest bèn? wat zél me nóch wédervaaren?

JOOST SMUIGER.

Ontkén je dat?

DE OUDSTE KWIERYN.

Zou ik't niet ontkénnen? wél dat komt zéker schoon.

JOOST SMUIGER.

Kwam jy veurleeden May, in dat gintse huis niet mét 'er woon?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wie? ik daar woonen? 'k wou liever, dat ik 't huis in brand zag steeken.

JOOST SMUIGER.

Zen zélf kwaed wénschen; wie hét zen leeven zo mal hooren spreeken.
Maar hoor eens Sinjeur Kwieryn.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat is 't?

JOOST SMUIGER.

Ik zou jou raeden, als men Vriend,
Dat je jou zélven van jou aangeboden daalder dient,
En dat je, mét een ongeveegde naers, na Leijen gaet tyen,
En laet je daer na behooren, fyntjes van de key snyen.
Want ik vrees récht uit, groeit jou key geduurig zo voort,
Zo word ze mit een snap zo groot, als de key van Amersfoord.
Maar, zo jou krank hoofd niet toelaet zo vér heen te trékken,
Zo weet ik béter raed: loop gunder. in 't Gasthuis van de gékken;
Alias het Lazarus huis, én koop daer goed koop jou kóst.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hoe raak ik nóch van deze moijelyke vént verlóst?
Kom voort Antonio.

JOOST SMUIGER.

Gae je wég? wat? malle dîngen;
Bén je kwaed, dat ik je weêr scheer? je meugt mit men omspringen,
En kwéllen me zo je wilt, ik bén 't al van je gewénd;
Want als 'er je wyf niet by is, bén je al een kóddige vént.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat zég je daar weêr?

JOOST SMUIGER.

Ik zég niet. Maar ik zou schier vreezen,
Dat 'er hachchelyk gien visch genoeg na je zin zél weezen
Want Lievyntje mag wél wat, én Tys dóbbelt niet mis.

DE OUDSTE KWIERYN.

Loop aan de galg mét jou Lievyntje, jou Tys, en je visch,

ANTONIO.

Cient diablos, laat Sinjoor mét vreên, óf anders kanailje....

JOOST SMUIGER.

Hou jy je bakkes toe, Spékdiel.

ANTONIO.

Wat zég je daar repaalje?

JOOST SMUIGER.

Ik héb mit jou niet te schaffén: maar spreek mit déze Sinjeur.

DE OUDSTE KWIERYN.

Het schort je daar men de óssen bólt, daar loopt een streep deur.

JOOST SMUIGER.

Dat 's tot daer en toe. Maar 'k loof, de visch is nou al gebroken;
Ik zél de glazen gaen spoelen, én 't vuur lustig an stookén,
Op dat alles tied wordt: maar ey lieve, je moest niet vét gaen:
Ik zél teugen Lievyntje zéggen, dat ik je hier liet staen.

Heb je ook iets aârs te gebieden, ze zél na je verlangen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, dat je na de Voolewyk vaart, en laat je hangen.

Vierde tooneel.

DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

DE OUDSTE KWIERYN.

DEur is de schobbejak. Kom Antonio, lustig voort;
Zoeken we de Smaus op de Beurs. 'k Wil morgen na Amesfoord;
Ik bèn het hier reeds zo moê, ik kan 't je niet zéggen?

ANTONIO.

Diablos, Sinjoor, ik loof dat daar Putas t' huis lékken,
En dat die Schrobber de Roffiaan is, héb ik sléchts niet gemist.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik bèn verwonderd, hoe die schélm myn naam zo perfékt wist.

ANTONIO.

O, laat je dat niet vreemd dunken, dat zyn hoere kneepen.
Ze hébben over al Spions, om 't vólk in 'er nét te sleepen,
En zo haast zét hier niemand zen voeten op 't land,
Of hy wordt van 'er nagespeurd, én datelyk angerand.
Dien ze krygen, wordt kaal geplukt; het kan niet missen,
Die daar wat meent te trékken, zal hém leelyk vergissen.
Dies laat ons wat veurzichtig weezen, én myden het kwaad.

DE OUDSTE KWIERYN.

Je hébt gelyk, kom voort; kort beraad, goed beraad,
Want hoe nader by 't vuur, hoe meêr gevaar van branden.
By éxémpel, zie daar in de deur, zou ons die wél aanranden.
O Don Antonio!

ANTONIO.

Sinjoor! Sinjoor!

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat dunk je van dat dier?

ANTONIO.

Men zou 'er wél een zieke bruid meê spaaren, na 't lykt aan die zwier.

Vyfde tooneel.

LIEVYNTJE, KNIERTJE, DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

LIEVYNTJE.

DOe de deur niet achter me toe, Kniertje; laet ze zo maar anstaen;
Ze moet niet in 't slót weezen; want ik zél 'er niet vér van gaen;
En gae jy terwyl nae afteren, en maak daer alle ding klaar.

KNIERTJE.

'k Zél zo doen, Juffrouw.

Zésde tooneel.

LIEVYNTJE, DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

LIEVYNTJE.

WEI hartje, hoe hébben we 't mit mekaâr?
Blyf je veur deur staen? wat schort je? wil je niet in komen?
Om wiens wil zou je 't laeten, óf veur wie héb je te schroomen?
Je bint ommers doen en laeten t' onzent, én ten minsten zo vry,
Als in jou eigen huis. 'k Moet je wat zéggen; én daer by
Zél de Watervisch, in een klein ommezentje klaar weezen,
Of ze is licht al in de kétel, én ze mag nou al gaar weezen.

Altyd, je zélt niet wachten; Kniertje dékt de tafel vast.
 Kom maar in; eer jy jou mantel óf doet, én jou handen wast,
 Zel de kók schaffen, en de visch op tafel weezen. Treê binnen;
 Waer wacht je nae, kom, gaen we anzitten, én beginnen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Tégen wie, dénk ik, heeft het dit Vrouwménsch? zoek je kwestie kind?

LIEVYNTJE.

Neen; maar 'k héb het teugen jou.

DE OUDSTE KWIERYN.

'k Loof, dat jy in de boonen bint.

Wat reutel je van in te komen, an te zitten, én te eeten?

Wacht je gasten? wél, ik bén 'er geen, of 't is me vergeeten.

ANTONIO.

Wél, Juffrouw Karonje, wat schort je? waarom rand je ons an?

Wat begeer je van myn Patroon? je bént by een verkeerd man.

LIEVYMTJE.

Een verkeerd man?

ANTONIO.

Ja, ik verzéker 't je.

LIEVYNTJE.

Wat je zégt! trouwen,

'k Zou je gelooven, had hy me gien rond jaar onderhouwen.

Wél, hét hy dan die vriendelykheid niet wél an men verdiend?

Niemand is 'er in de waereld, die 't zo wél mit me mient;

Zo veul mooije dingen het hy myn zen leeven wél geschonken.

DE OUSDTE KWIERYN.

Zéker, Antonio, dit Vrouwménsch is dol, óf dronken.

Wat óf ze in 't zin heeft, dat ze de vreemdelingen zo vleit?

ANTONIO.

't Is de wys van de hoeren hier, 'k Héb 't jou ommers wél gezeid.

We kommen 'er eerst, zéggen de hangelaars; binnen acht dagen
Zéllen we misschien nóch wél andere potsen én kwinkslagen
Verneemen. Datgoed is arger, als de daommel, énzén moer.
De loosheid ziet 'er ten ogen uit, die dondersche hoer.
Maar laat myn eens mét 'er omspringen, ik zél 'et 'er verleeren
En zéggen, waar 't op staat. Hoor hier eens, Juffrouw.

LIEVYNTJE.

Wat 's jou begeeren?

ANTONIO.

Van waar kén jy myn Patroon?

LIEVYNTJE.

Daer van dan, dat hy myn ként.

ANTONIO.

Hoe lang?

LIEVYNTJE.

Een Jaar.

ANTONIO.

Waar zo?

LIEVYNTJE.

t' Amsterdam.

ANTONIO.

Lieg, dat je de pikken schént.

DE OUDSTE KWIERYN.

'k Héb men voeten t' Amsterdam in geen zés en twintigh jaaren
Gehad, als daags veur eergisteren.

LIEVYNTJE.

Ay, alle gékken laet vaaren,
Myn eigen Kwierytje, wat doe je hier op straet? kom hier van daan.

DE OUDSTE KWIERYN.

Antonio, was 's dat? ze noemt me.

ANTONIO.

Wél, dat heeft ze licht te raân;

Die vént van strak heeft ons verspied, én het haar ingestooken.
Hy heeft wis de lucht van de Kruisados gerooken,
En daar vlamt zy op; 't is de buit daar ze gaeren after was.

DE OUDSTE KWIERYN.

Daar sla je de spyker nét op 't hoofd, én je raadt het van pas.
Neem jy bey de zakjes by jou. Ik héb lust om te weeten,
Of 't op myn, óf op men goud gemunt is.

LIEVYNTJE.

Kom je dan niet eeten?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik dank je; me lust niet.

LIEVYNTJE.

Waerom héb je 't me dan belast
Ried te maaken?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wie ik?

LIEVYNTJE.

Ja jy, veur jou, én veur jou gast.

DE OUDSTE KWIERYN.

Veur wat gast?

LIEVYNTJE.

Veur Tys; bén je strak niet mét hem hier gekomen?
Brócht je me gien Fulp jak meê, je had het jou wyf nóch ófgenomen,
Zo je me zey.

DE OUDSTE KWIERYN.

Droom je vrouwménsch? ófschort het je in 't hoofd?
Héb ik jou een Fulp jak gebrógt, én had ik 't men wyf ontroofd?

LIEVYNTJE.

Ay, waerom kwél je me zo? én waerom dingen t' ontkénnen,
Die uit je eige vrye wil hier zo daadlyk geschied bennen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Alle gékken op een stókje, Juffrouw, én jy boven an.
Wat is 't dat ik niet bekénnen wil? en waar weer ik van?

LIEVYNTJE.

Ontkén je niet, dat je me jou vrouws jak gebragt hébt?

DE OUDSTE KWIERYN.

Mét réden.

'k Héb men Ieeven geen wyf gehad, dat zweer ik mét eeden,
En ik kwam veur drie dagen eerst uit het schip, hier an 't land.

LIEVYNTJE.

Van wat schip praat je nou?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, van een houten schip na myn verstand.
Maakt men 'er hier van steen?

LIEVYNTJE.

'k Zie, je hébt lust te lachchen. Wél kom binnen;
't Zel daer béter val hébben.

DE OUDSTE KWIERYN.

Je bént niet wél by jou zinnen;
Ik bén de man niet, die je zoekt; het zal een ander zyn.

LIEVYNTJE.

Mien je 't in érnst?

DE OUSDTE KWIERYN.

Wél te dégen mien ik 't.

LIEVYNTJE.

Bén je niet Kwieryn
Van Amesfoord? Hiet je Vaâr gien Stoffel, die daer lange jaaren
Gewoond heeft, én veel geld gewonnen met Tabakblaaren
Te planten, én verkoopen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat lieg je niet, al kunje 't wél

ANTONIO.

Weréntig Sinjoor, wacht je, óf je raakt leevend in de hél.

Por Vida mia, de hoer kan héksen; kruis je betover;
 Sta van me Karonje; ik zég, Puta, komt 'er niet over.
 Heintjeman heeft'er jou doen kénnen, Sinjoor; de hoer is valsch.
 En kom je'er in huis, A dios Patroon, zo bèn je om hals.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hey, hey, je zoud van een veest wél een donderslaag maaken:
 Rust jy jou hoofd maar, Antonio, 'k zél der wél deurraken?
 't Meisje is niet leelik van smuil, én 't vêtje, dat ze me komt biên,
 Is geen brók om te vermuilen; 'k moet dat haertjen eens overzien.
 Ga wat an een zy, 'k moet, om de klucht eens alleen mét 'er spreeken.

ANTONIO.

Mét die tovenaarster? Ellémént hoe wilt je opbreeken!

DE OUDSTE KWIERYN.

Tut, tut, viezevaazen, 't zél 'er zo niet angaan; weest gerust.

ANTONIO.

Maar Sinjoor ...

DE OUDSTE KWIERYN.

Maar nóch eens; rust je hoofd, hoe bèn ik hier gebrust?
 Hou me ten bésten, myn bakkesje, ik dorst je niet eer believe.
 Die Portugies zou 't alles an myn wyf gaan overbrieven;
 En dan was het spul verbrod, dat kun je wél verstaan;
 Maar als je nu wilt, laat ons binnen treên, én eeten gaan.

LIEVYNTJE.

Ik dénk niet, dat je na Tys Tafelbeuzem wilt wachten?

DE OUDSTE KWIERYN.

Na Tys Tafelbeuzem? is 't malligheid? mét geen' gedachten.
 Ja, als hy klópt, begeer ik zélfs niet, dat hy binnen kom.

LIEVYNTJE.

Dat 's wél van men zin, békje, 'k héb je daer te liever om.
 Maar weet je, wat ik nóch wél bidden wou?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat 's 't begeeren?

Je hébt niet te bidden, kind, je hébt maar te kommandeeren.

LIEVYNTJE.

Ik wou wel, dat je men an 't Fulpe jak dat je me terstond
Vereerde, een rand liet zétten van 't nieuwe keuninksbont.
Kyk, men Engeltje, 'k héb dat uit noodzaakelykheid verzonnen;
Want, zo doende, zél 't jou wyf onmeuglyk niet kénnen konnen,
Schoon genomen ik had 'et an, én ze moete myn op straet.

DE OUDSTE KWIERYN.

Gaeren.

LIEVYNTJE.

Wil je 't dan flus wel meê neemen, zo je gaet?

DE OUDSTE KWIERYN.

O ja.

LIEVYNTJE.

Kom in dan, én laet ons hier een spélletje by steeken.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik vólj je, 'k héb nóch maar een woord mét déze Sinjoor te spreken.

Zévende tooneel.

DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO.

DE OUDSTE KWIERYN.

ANtonio, hoor hier ééns.

ANTONIO.

Wat is jou believeen, Sinjoor?

DE OUDSTE KWIERYN.

Maar, dien je 't al te weeten?

ANTONIO.

Waarom niet?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik héb zo wat voor,

ANTONIO.

Ik kén 't wel dénken: te lichtmissen, tót dat je beurs léns is.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja wel, een méntch is zo wél een ménsch, als een ménsch een ménsch is.
Kyk, we hébben ons aan zo een bankétje in lang niet verbrast.
Myn' tanden wateren, 'k bèn scharp, én ga by die Juffrouw te gast.

ANTONIO.

Por Santo Crispino Sinjoor! kén je nóch geen hoeren?
Zy zyn de drommel te slim, Patroon; ze zéllen je loeren:
Daar by kan déze toveren, krygt ze jou ééns in 't nét,
Je bint bedurven; ze plukt je zo kaal, als een vink, ja zét
Iou licht op een' beuzemstok, én doet je voor sint félten
De schoorsteen uit ryen; ziet toe; de drommel ryt'er op stélten;
'k Vrees

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat een' angst héb jy.

ANTONIO.

Zie toe; word je 'er ééns by de neus gevat

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, wél, ik zél op de blaären zitten, brand ik myn gat.
Was ik niet gék, zo ik zo schoon een' kans verby liet loopen.

ANTONIO.

Sinjoor, zie toe, je zult 't licht mét je béste hals bekoopen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat 's veur myn riziko; dit teemen heeft lang genoeg geduurd.

ANTONIO.

O! 'k zél wél zwygen; je hébt me veur je raadsman niet gehuurd,

DE OUDSTE KWIERYN.

Bewaar ondertusschen bei de zakjes mét kruisaaren;
En vind je de Smaus op de beurs, je meugt ze hém veur zen bót laten,

Zo hy het zulvergéldt in onze hérberg bréngen wil.
Bréng de Schipper Kees Koenen meê, óf 't zo gevil,
Dat j' em 'er vond; 'k zél te twéén t'huis weezen zonder missen;
Of kom myn hier mét hém zoeken, zo ik me'er wat mogt vergissen.

ANTONIO.

Maar de Schipper zél niet wél te vreên weezen, zo hy langer wacht.
Je had hém déze morgen beloofd te betaalen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Was 't wél in myn magt!
Hét de Smaus ons niet opgehouden?

ANTONIO.

Wat kan hém dat raaken?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, ja, de Schipper is zo kwaad niet; 'k zél 't wel mét hem maaken.
Doe jy maar, als gezeid is, én pas wél op den haspel, zélje borst.

ANTONIO.

Ja, zie jy maar toe, dat je niet te gast gaat, als de hond op de worst.

Einde van het tweede Bedryf.

Dérde bedryf.

Eerste tooneel.

TYS TAFELBÉZEM, JÓRDEN.

TYS TAFELBÉZEM.

KOm ik nae 't mael, zo héb ik me nooit schendiger verkeeken.
Maar séllemént daer komt Jórden, 'k zórg, dat hy men an zél spreeken.

JÓRDEN.

Wél Tafelbeuzem, bén je daer? ik wensch je goeden dag;
't Is al wat ongemiens, dunkt me, als men jou ien reis spreeken mag.
Wat, je plégt veur een jaar óf twie, zo spytig niet te weezen.
Je bragt men daaglyks wat nauws, en kwamt me de Krant veur leezen:
Maar men ziet je 'dikwyls nou niet in de tydt van een half jaar.

TYS TAFELBÉZEM.

Wél, hoe praat je zo, je hébt abuis, men lieve Béstevaâr.
'k Was eergistren nóch by Kwieryn, tót jouwent, en veur acht dagen
Had ik een hoopen nieuws, én liet wél exprés nae je vraagen:
Maar je waert niet t' huis.

JÓRDEN.

Wél, hoe is 't nou? héb je nou niet en beet?

TYS TAFELBÉZEM.

Neen, 't is nou vry stil.

JÓRDEN.

Hoort men niets van de Bisschop, nóch van de Zweed?

TYS TAFELBÉZEM.

Gantsch niet.

JÓRDEN.

Héb je ook niets van de Fransman konnen ervaaren.

TYS TAFELBÉZEM.

Neen. Maar évenwél dit moet ik je nóch in 't korte verklaaren,
 Naamelyk, dat je zeun Kwieryn me daer zo leelyk heeft geloerd,
 Straks waeren we nóch by één, én 't lykt, de droes heeft hém wég gevoerd.
 Hy zey, hy wou me van daag eens ekselént trakteeren;
 Maar ik vrees, hy geeft me van de wapper, én wil me wat scheeren.
 'k Had hém, verstaë je wél, een' overzeesch' Koopman toegebragt,
 Daer hy een' mooye party van een duizend pond, óf acht
 Geparste tabak an verkócht had, met groote avant aasie;
 En je weet, ik bèn gien makelaar, 'k verdien gien kortaasie;
 Maar om 'er iens lustig voor te slémpen, dat kan ik, als een héd.

JÓRDEN.

Dat weet ik wél van ouds, dat je liever vry lapes hébt, als géld.

TYS TAFELBÉZEM.

Maar ik zie, Bestevâar, dat je gien tyd hebt, je wilt voort wandelen.

JÓRDEN.

Neen, vaâr, 'k héb gien haest, 'k héb niets noodigs te verhandelen.
 Hoe bèn je van hém geraakt?

TYS TAFELBÉZEM.

Dat zél ik je zéggen mét der haast.
 Daer stond en Kwakzalver, die zo grouwelyk, en verbaast
 Schreuwde, én tierde, óf m'er de Duivel leevendig zou villen:
 In 't énd was 't: hier héb je een olytje, om de tandtpyn te stillen,
 Veur hooftpyn, kwatérnen, benaauwde borst, én een kwaë maag.
 Ik dócht, dat is veur myn niet; de myne is me dikwils al te graag,
 Bezonder, als ik maar iens daags, én dat tót mynent moet eeten.
 'k Héb mén évenwél by dieluisbosch lang staen vergeeren.

En 'k vrees, ik bèn je zeun Kwieryn, én de slémp licht kwyt.

JÓRDEN.

Wél, dat 's te slécht veur zulk een gaauwerd, dat 's te groot een spyt.

TYS TAFELBÉZEM.

'k Bekén 't, én 't verdriet men al, dat ik hém dus vergeefs loop zoeken.
Ik zou me zélfs schier zo wél, als de Kwakzalver vervloeken,
En op Hobooker hey wénschen, die dat marktschreijen eerst bédócht.
En al die pispraatjes, en kwakzalvers loopjes heeft opgebrógt,
Daer moest een keur weezen, waer by exprésselyk wierd verboden,
Dat al die te gast moesten gaen, óf die iemand te gast noodden,
By niemand van dit vólk moesten staan gaapen, op groote straf.
Daer 's by men keel te veul an gelégen: want daer het gaet, schénk, schaf,
Behoorde men al zyn affaeres om nae te laten;
En die gien slémp verzuimde, mógt dat vólk wat hooren praaten.
Ik had me van daag, dat weet ik altyd wel, zo niet vergist.

JÓRDEN.

Doe je bést om zulk een' keur; maar zie toe, dat j'ém terwyl niet mist,
En zélfs te laat komt, om van de brókken je deel te krygen.

TYS TAFELBÉZEM.

Die zél ik wél belooopen, zonder iens na men aâm te hygen.

JÓRDEN.

Nou vaar wél, Tys.

TYS TAFELBÉZEM.

Jy ook zo, Béstevâar. De Droes haal je wél wég,
Met al dat gevraag, al dat geteem, én al dat gezég.

Hoe zél hy lachchen, dat ik hémop 't maal kom betrappen.
 Maar, zie ik wél, zo komt hy daer zélf uit de mótkas stappen.
 Het mael is, by men keel, al te lyf, én de hond in de pót.
 Daer kom ik bezukt kaal óf, én stae én kyk, als Pier snót.
 Ziet hoe zwiert hy? hy zou 't mael wél schier weêr uitbraaken.

Twéde tooneel.

DE OUDSTE KWIERYN, TYS TAFELBÉZEM.

DE OUDSTE KWIERYN.

WEes maar te vreên, kind, ik zél je 't Jak zo nét laten maaken,
 Dat het je verwonderen zal.

TYS TAFELBÉZEM.

Wél, héb ik dat an jou verdiend?
 Amise, is dat mét me handelen, als mét je béste vriend?
 Héb ik je daerom zo lang after je gat gelooopen?
 En zo veul boodschappen gedaen, én brieven bestéld mét hoopen?
 Zél men me zo zonder wurmkruid loozen, én me laeten staen
 By een Kwakzalver, om zonder my by Lievyntje te gaen.
 'k Héb je veur een aâr kaerel gehouwen, voor een' man mét eeren.
 Maar ik zél 't je betaalen; je zelt me zo licht niet weêr scheeren.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat boodschappen? wat brieven? wat Kwakzalver? bén je dól,
 Of zót vént? wat reutel je van scheeren? je hébt je gat vol.

TYS TAFELBÉZEM.

Neen zéker, dat is 't niet, daer héb je wél zórg veur gedraagen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik zég, vént, laat me gaan, óf je krygt je huid vol slagen.

Wat bruit me déze gék! wél hoe, ik weet niet, wie je bént.

TYS TAFEL BÉZEM.

Ja, ja, houw je dronken, én doet of je me niet en ként.

DE OUDSTE KWIFRYN.

Wél kaerel, wie moeit je! héb ik je ooit van men leeven
Gezien? ik zég laat me gaan, óf ik zél je een oorvyg geeven.

TYS TAFELBÉZEM.

Zo kén je me niet, fijn man; én je weet niet, wie dat ik bén?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, zou 'k het zéggen, als 't niet waar was; 'k zweer, dat ik je niet kén.

TYS TAFELBÉZEM.

Kwieryn, zie toe, pas op.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat valt'er veul op te passen:
Ik zél me van jou wél wachten, jy zélt me niet vertassen.

TYS TAFELBÉZEM.

Wél, kén je Tys Tafelbeuzem niet, jou ouwe groote maat?

DE OUDSTE KWIERYN.

Je raaskalt, vryer; me dunkt, dat je niet wél mét je zinnen staat.

TYS TAFELBÉZEM.

Hoor hier, hoor hier; waer wil je je wyss jak daerheen dragen?
Je had het Lievyntje gegeven, ként 'er niet behaagen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik die nooit wyf had, nóch van jou, nóch jouws gelyken weet,
Ik jakken steelen? voort vlégel, eer 'k je den rug eens meet.

TYS TAFELEÉZEM.

Wél, Kwieryn, word je gek? zyn je de harsens benomen?
Had je flus 't jak niet an?

DE OUDSTE KWIERYN.

Vént, je zélt van den duivel droemen.

Ik flus het jak an, jou beest? meen je dat al de luy dronkerts zyn,
 Als jy, én jous gelyk, die zich alle dagen in de wyn
 Dol én vol zuipen, én niet weeten wat ze beginnen.
 Gaat een schoft slapen, vént, én vergaar, zo doende, je zinnen.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat zél je rouwen: Dat gaer, récht toe récht an, nae je wyf,
 Die zél ik al 't bruitje zéggen, én sturen je die op 't lyf,
 Die zél je 'er veur begroeten, én dat moes janken wel verleeren,
 En doen je dat vrolyk half uurtje ten nagelen uytzweeren.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat droes wil dat zéggen? is 't vólk hier altemaal zót óf buis,
 Ofscheeren zy malkaar zo wat? Maar wie komt daar weêr uit den huis?

Derde tooneel.

KNIERTJE, DE OUDSTE KWIERYN, TYS TAFELBÉZEM.

KNIERTJE.

MEEn Heer Kwieryn, onze Juffrouw doet je zeer minnelyk vraagen,
 Of je dit yzertjen iens na de Goudsmid wilt draagen,
 En zy bid je, dat je 't teugen een aar, wat zwaerder van goud
 Verruult, óf dit oopkooken, én wat wyer laeten maaken woudt.

DE OUNSTE KWIERYN.

O ja, zeer gaeren, zoerertje; dat zél zo geschieden.
 En zo ze iets meer begeert, ze mag vryelyk gebieden.

KNIERTJE.

Maar, weet je wel, wat veur een yzertje dat dat it, men Heer?

DE OUDSTE KWIERYN.

Het schynt wel goud.

KNIERTJE.

Dat zélfde yzertje héb je weleor,
Mét een behéndigheid uit je wyfs béste Kas genomen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat's nooit geschied, dat ik weet, dat moet je voorzéker droomen.

KNIERTJE.

Hoe, weet je 't niet; is 't je vergeeten? 't was ommers nóch krom.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wacht, wacht, laat ik my bedénken, ja, ja, 't is waar; ik kom
'Er weer op; ik héb'er dat zélfde yzertje gegeven:
Maar die twé ringen, die ik 'er by gaf, waar zyn die gebleeven?

KNIERTJE.

Daer zyn gien ringen by geweest, dat is een groot abuis.

TYS TAFELBÉZEM.

't Yzertje dient niet verzweeegen, dat gaet na zen huis.

Vierde tooneel.

KNIERTJE, DE OUDSTE KWIERYN.

KNIERTJE.

ZO zou je dit ook wél vergeeten.

DE OUDSTE KWIERYN.

Neen ik zél 't wél bezórgen.

KNIERTJE.

Wanneer zél je 't weêr bréngen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ten langsten overmórgen.

KNIERTJE.

Maar évenwel, men heer Kwieryn, nóch een woord.
Mag ik je wat vérgen? 'k héb in lang van je schâ niet gehoord.
Of je men een' haernaeld, mét een paar parreltjes woud koopen?
Ik zél 't weer an je verdienen, én wél iens zovlytig loopen,

Als je me van doen hébt, én passen, als een vink, op je geboôn.

DE OUDSTE KWIERYN.

Fiat; héb j'er maar goud toe; ik zal dan het arbeidsloon
Wel betaalen.

KNIERTJE.

Wél, je hoeft me gien gouwe te geeven;
Een zulvere zélt me wel doen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Daar is niet veel an bedreeven;
Dat zal ik wel doen mét de allereerste gelégen'tydt.

KNIERTJE.

Zél ik Juffrouw ook nóch wat zéggen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, zég, ik ga 't mét alle vlyt
Zo bestéllen: dat is, ik ga 't mét ten eersten verkoopen.

KNIERTJE.

Wég, wég, Sinjeur Kwieryn; ay wilt al je bést wég loopen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat! ryd je de koekkoek, meid?

KNIERTJE.

'k Bid je om réden, gae maar wég;
Wég, wég dóch, 'k zél 't je daer nae wél zéggen; doet dóch wat ik je zég;
Ik bid je, hoor nae men woorden zonder lang te draalen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik ga; maar weet ik, wat ze meent, zo moet me de koekkoek haalen.

KNIERTJE.

Wat zou'er een huis gelégen hébben, had zen wyf hém gezien.
Kyk, hoe komt daer die sleeplénden an.

Vyfde tooneel.

BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM.

BÉLIE.

JA, laat jy me maar betien;
 Ik zweer 't je, ik zél hém dat ten duurstén op doen breekén:
 Mienden hy me dat schélmstuk zo heimelyk te besteeken?
 Mén béste jak, mén béste jak, ik vergeef 't hém men leeven niet,
 En men gouwe yzertjen, dat ik noch van onze Peete Griet
 Geörf't héb, zél hy dat an zen snóllen, an zen hoeren geeven,
 En nóch alle daag mét myn in zulk een' onienigheid leeven?
 'k Zél toonen, dat het me lied is.

TYS TAFELEÉZEM.

Daer komthy zélver an.

Zésde tooneel.

BÉLIE, DE JONGSTE KWIERYN, TYS TAFELBÉZEM.

DE JONGSTE KWIERYN, meenende in 't huis van LIEVYNTJE te gaen.
 NOu is 't wérk verknóld; daar is men wyf juist.

BÉLIE.

Bén je daer fijn man?
 Als je op den tril gaet, wil je me dan niet weer overhaalen?
 Of kén de buit niet toereiken, dat je weer nae huis komt taalen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél, wat wou je daar meê zéggen, dénk ik?

BÉLIE.

Vraag je 't myn?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wie zou 'k het vraegen?

TYS TAFELBÉZEM.

Al die babbleguiggjes an een' zy, Kwieryn.
Vaar jy maar voort, Bélietje.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat schort 'er?

BÉLIE.

Dat kén jy wél weeten.

TYS TAFELBEZEM.

Hoe, kén hy dat zo onthouwen? 't is hém al lang vergeeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat schort 'er an, zég ik?

BÉLIE.

Men jak.

DE JONGSTE KWIERYN,

Hoe, jou jak?

BÉLIE.

Men jak, ja.

Hoe stae je zo beteuterd?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wie? ik? ik geef nérgens na.

TYS TAFELBÉZEM.

Zét jy me weêr een' dag scheer, als ik by je te gast zél komen.
Zou, Bélietje, wakker, kyf, én doet hém van den duivel droomen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Kan je niet zwygen?

TYS TAFELBÉZEM.

Kyk, hy wénkt me, dat ik zwygen zou.

DE JONGSTE KWIERYN.

Schaamje, Tys, dat je zo liegt, ik jou wénken? ik jou?

BÉLIE.

Ik bèn een' bedurven' vrouw!

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat schort 'er? wil je 't me niet zéggen?

TYS TAFELBÉZEM.

Hoe slécht houdt hy hém? by mient het mét een stout bakkes t'ontléggen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik héb hém niet gewénkt, liefste, ik zweer't je by men keel.

TYS TAFELBÉZEM.

Kom maar weer op je propoost; men geloof je in dit deel.

DE JONGSTE KWIERYN.

Op wat propoost?

TYS TAFELBÉZEM.

Van 't jak: wil je 't niet weêr van de Snyer haalen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat jak?

BÉLIE.

Ontként hy dat, zo hoef ik 'er niet meer na te taalen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Watz'er te doen? heeft het Els ons buurwyf ook weer verknoeid.

BÉLIE.

't Komt niet te pas.

DE JONGSTE KWIERYN.

Of heeft'er Tryn Kals mét ons huishouwen bemoeid?

BÉLIE.

't Komt niet te pas.

DE JONGSTE KWIERYN.

Heeft onze Stoffeltje stutten gelooopen?

BÉLIE.

't Komt niet te pas.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wil de meid de betielen niet weer koopen,
Die ze gebrooken heeft?

BÉLIE.

't Komt niet te pas.

DE JONGSTE KWIERYN.

Héb ik je dan misdaan?

BÉLIE.

Dat komt wél te pas, dat 's 'em juistom op zen kóp geraên.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél wat héb ik gedaan, myn hartje?

BÉLIE.

Wég, wég, mét je handen.

TYS TAFELBEZEM.

Als je me noodt, neemt dan de maalyd weer allien op je tanden.
En lach me dan daarna nóch leelyk uit, mit je dronken gat.

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Héb hier sint de mórgen myn' voeten niet omtrént gehad.
Maar waar om scheer je me, Tys?

TYS TAFELBÉZEM.

Dat moet je je zélfs vraagen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Is 't niet waar, zo moeten me men voeten niet van hier draagen.

TYS TAFELBÉZEM.

Ontkén je dat ook?

DE JONGSTE KWIERYN.

Zou ik 't niet ontkénnen?

TYS TAFELBÉZEM.

Wélk een onbescheid!

Hiel je je strak niet dronken? én héb je me niet gezeid,
Dat me de key leuterde, dat je myn, nóch myns gelyken
Noit gekénd had?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik kom zo van den Olifant te kyken,
Die heeft me tót nouw opgehouden mét de kunsjes, die hy deê.

TYS TAFEL BÉZEM.

Mén ként je wél: je beeldt jou in (maar ik lach'er meê)
Dat ik altyd zou zwygen, én de hand op de mond léggen:
Maar, spyt je bakkes, ik héb 't je wyf allegaâr gaen zéggen,

Al 't bruijje vertéld, én wat je veur een' lichte veugel bint.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat heeft hy je vertéld? wat is het? zég het me; wil je kind?

BÉLIE.

Of je 't niet wist? is me men jak niet uit den huis ontdraagen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Jou jak?

BÉLIE.

Vraag je dat nóch?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wist ik het, ik zou 't niet vraagen.

BÉLIE.

En men goud yzertje? heeft dat ook niemand wég gebrógt?

DE JONGSTE KWIERYN.

Bén je 't kwyt? je meende ommers, dat je 't verleid had, én zócht 'Er lang na; je zélt het nóch wél érgens in een 'hoek vinden.

TYS TAFELBEZEM.

Of je veinst, óf niet; dat kluwentje zél hém wél ontwinden
Ontkén van den hoogen boom óf, én lieg vry al je bést.
Hoe je 't draait, óf keert, 't zél 'er dóch uit moeten op 'tlést.
Je zélt'er niet deur komen met al die vonden én laagen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hou jy je bakkes. Kind, wat zég jy?

BÉLIE.

Men jak is men ontdraagen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Van wie dóch?

BÉLIE.

Dat weet de diefbést, vraag je dat myn?

DE JONGSTE KWIERYN.

Maar weet jy 't niet?

BÉLIE.

Ja, 't is een zéker man, men noemt hém Kwieryn.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoe Kwieryn?

BÉLIE.

Ja, jy zélfs, schuim van alle vagebonden.

DE JONGSTE KWIERYN.

Al hoog genoeg, wyf, óf 't zou tusschen ons duikers honden.
Wie zeit dat?

BÉLIE.

Ikke.

TYS TAFELBÉZEM.

Ik meê: je hébt het an Lievyn vereerd.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat heeft die schobberd uit zen duim gezoogen, liefsten, ik zweer 't:
Hy liegt het deur zen hals; 'k héb 't 'er maar te leen gegeeven.

BÉLIE.

Lien ik jou tuig wél uit? zêg; zél je zo mét myn goed leeven?
Hou jy je méis niet by je; geef ik het men buuren wel te lien,
Of je mantel, óf zo. Laet jy myn goetje dan ook betien.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik zél maaken, dat je 't weêr krygt.

BÉLIE.

Aârs zél ik je belétten,
Dat je jou voeten niet weêr over men drumpel zélt zétten,
Of je bienen niet by men onder steeken, verstae je dat.

DE JONGSTE KWIERYN.

Bon!

Gelyk óf ik dan by niemand naapen, óf logys vinden kon,
Die me wél trakteen zou. Wél nou, 'k ga 't jak haalen.

BÉLIE.

Wél vriend Tafelbeuzem, ik kén je dienst niet betaalen:

Maar ik zél je weêr hélpen, ontsteelen ze je wat uyt den huis.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat zél zen leeven niet beuren; want tót mynent is munt, nóch kruis.

Maar wil je 't vergélden, zo laet me je sérvét iens meeten.

BÉLIE.

'k Héb 'et wég; ja, kom mit me, ik héb ook nóch niet egeeten.

Zévende tooneel.

DE JONGSTE KWIERYN, LIEVYNTJE.

DE JONGSTE KWIERYN.

HOor hier eens, schaapje.

LIEVYNTJE.

Kom je niet in huis?

DE JONGSTE KWIERYN,

Neen.

LIEVYNTJE.

Wel waerom?

DE JONGSTE KWIERYN.

't Kan nu niet zyn; Sta een beetje. Weet je wél waarom dat ik kom?

LIEVYNTJE.

Waerom zou je kommen, snobbelaar; zég, myn hartje, myn leeven?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik héb je flus een jak, én korts een goud yzertje gegeeven,

Geef me dat eens weêr, want men wyf weet het allegaâr,

Hoe 't toegegaan is: Ei békje, geef het memaar;

Ik zél je daar na wél eens zo veul moijigheid koopen.

LIEVYNTJE.

Je bént ommers éffen mét het jak nae de Snyer gelooopen,

Om'er een bonte rand an te zétten, én 't yzertje zou jy
Ommers doen verruilen; want het klémde an d'iene zy.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoe? ik het jak, én 't goud yzertje? dat is geloogen.
Ik zweer, dat ik geen van beijen sédert flusjes mét men oogen
Gézien héb. Ik kom zo uit de spullen, én nu zie 'k je eerst weêr.

LIEVYNTJE.

Ik héb je geneust; maar 'k geef je jou bést de doen, klaar me dat meer.
Om dat ik je alles goeds betrouw, moet je me daerom bedriegen?

DE JONGSTE KWIERYN

'k Héb'er geen gedachten toe: wat! zou ik daarom liegen?
Maar 't is om men wyfs wil, die al den horlemént weet.

LIEVYNTJE.

Nou, nou: je zélt me veur 't lést foppen; maar dat's niet een beet.
Loopt'er meê heen, 'k héb je'er niet om gebeên. Wie hét zen dagen?
Je héb 't me zélfs vereerd, én zélfs hier in huis gedraagen.
Iens gegeeven, én weêrgenomen, is slimmer, als een dief.
Maar hou 't jak vry, hou het yzertje, héb je 't zo lief.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat men wyf...

LIEVYNTJE.

Jou wyf? neen, zég jou andere scheuken, én hoeren,
Versmeert het daer meê. Maar 't roert me niet.

DE JONGSTE KWIERYN.

't Hoef je ook niet te roeren,
Varken.

LIEVYNTJE.

Loop in de pomp, Jan gat, én haal de klap nae je toe.
Je zélt je leeven 't gat niet weêr in krygen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél hoe?
Hoe zél 't lukken?

LIEVYNTJE.

Schélm, ik zél je dat nóch zuur doen opbreeken.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél, woudaap, meerkat, zél je me zo onbehouwen toespreken?
Sluit de deur eens toe, héb je 't hart.

LIEVYNTJE.

Zie daer.

DE JONGSTE KWIERYN.

Waar ga 'k nu heen?
Z' is toe: ik mag 't overléggen, én men zelfs terwyl wat vertreên.

Einde van 't derde Bedryf.

Vierde bedryf.

Eerste tooneel.

DE OUDSTE KWIERYN *alleen, dronken zynde.*

OOu zék, hoe staat de hond én slampt! 'k héb te veel gezoopen.
Waar of mén hérbérg is? héb ik nóch niet lang genoegh geloopen?
Wéi, bèn ik gék? me dunkt, ik bèn weêr op de zelfde plaats,
Daar ik flus geweest héb: dat komt by me zoolen faats;
Een half uur geloopen, én niet een' voerstap véerder te raaken.
Men kóp draait me, als een' tol. Kon ik een reis braaken,
't Zou wél overgaan. Die verbruide wyn het mor in zen gat;
Maar hy ging zo zoet in, én hy smaakten.... Holla wat,
Sta vast, hey daar, 'k moest niet vallen. Maar by den elestreeken weeken,
Woont dat zoetertje daar niet? ja ze dóch. Hou me die

Ten bésten, vriendin. Ze moest me hier bylo niet zien,
 Of 't jak, én 't yzertje, zo ze me zag, raakte misschien
 In de loop. Maar hoe kom ik t'huis? hoe hiet de straat, daar Bouwen
 Ook woont? de Schaapskooy, óf de Bokskooy. Wél zouwen
 Die luy, die daar aan komen, het niet weeten? ja,
 Ik mag by 'er gaan, en vragen d'er eens na.

Twéde tooneel.

BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM, DE OUDSTE KWIERYN.

BÉLIE.

DAer komt hy mét het jak.

TYS TAFELBÉZEM.

Ik zou hém évenwél uitstryken,
 Dat het zen oogen verkeerde.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat praat je luy? én wat valt'er te kyken?
 Bén ik dronken, wat raakt dat jou? 't heeft je geen geld gekóst.
 Wat z'er an gelégen? 't gaat over, als een mensch zen water lóst.
 Ik wou wel vraagen, waar hier een waerd woont, die Bouwen
 Aghterlam hiet, érgens in de Bokskooy; ze houwen
 Der Droôgastery; de scheele blindeman hangt 'er uit.

TYS TAFELBÉZEM.

Kyk, hoe dronken is hy. Hoe kén je zo lang zwygen?

BÉLIE.

Jou guit,
 Bén je zo onbeschaamd, dat je nóch onder men oogen
 Koomen durft.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat schort je Totebél? je bént bedroogen,

Meen je my te fóppen; want ik fóp de luy in 't gemien.

BÉLIE.

Dat's een walbarken aenzigt. Durfje nóch kikken? of zien
Men in mon tronie, opsnapper? durf jy me nóch toespreken?

DE OUDSTE KWIERYN.

Je bént gien keuningin, waarom niet, wat zou men ontbreken?

BÉLIE.

Vraagh je dat nóch, schavuit; kyk, dat 's een bakkes, als een plank.

DE OUDSTE KWIERYN.

Vrouwménsch, blaf tégen men afrerste vry een half jaar lank;
Had jy geleeft in de tyen van het metamórfozeeren,
Ovidius had je, als Hecuba, in een hond doen transformeeren.

BÉLIE.

Ja, jou in een varken, schélm; maar waerom myn in een hond?

DE OUDSTE KWIERYN.

Om dat zy deê, dat jy nu doet; en dat ze met'er mond
Elk een anblafte, die ze anzag, daarom moest ze een hond weezen.

BÉLIE.

Je hébt wel wat schoons in de Métemurves eleezen.
Maar wat héb je in de wynkan eleezen, dronken zwyn?
Ik kén het niet lyen; én 'k zél het niet lyen; kyk Kwieryn,
'k Wou liever, zo jong, als ik bin, op staende voeten
Een' weeuw weezen, als dat ik die parten sou lyen moeten.

DE OUDSTE KWIERYN.

Of je weeuw weezen, óf van je man loopen wilt, wat raakt myn dat?
Laat me sléchts mét vreden; óf is 't hier in de Stad
De manier zo, dat men de vrcomdelingen om'er te kwéllen,
Zo wat uitschéld, én sprookjes van 't rood kousje gaat vertéllen.

BÉLIE.

Wat sprookjes! 'k zég, dat ik dat leeven niet lyen zél,
 Om d'onderste stien boven, Kwieryn, verstae jé dat wél?
 Of ik zél liever van nou óf al men leeven, als een' weeuw blyven.

DE OUDSTE KWIERYN.

Graauw je gat toe; wat roert myn al jou rédeménten, én kyven?
 Leef weeuw, én blyf weeuw, honderd jaar over een boeg,
 Of tót je in stukken van malkaar valt, is 't niet lang genoeg.

BÉLIE.

Maar, schaam je jou niet, dat je daatelyk dorst ontkénnen,
 Dat je van 't jak niet wist? daer héb je 't nou.

DE OUDSTE KWIERYN.

De Droes moet je schénnen.
 Heb ik je toegesprooken, woudaap? je bént boos, én stout.
 Ik zie, je légt het op de kaap an; én me dunkt, jé woudt
 Me 't jak wel ofhandigh maaken, om dat ik zo wat beschonken
 Of verheugd bén; maar dat gat boor je niet; al zijn we dronken,
 We kénnen'er wel, die't ons gegeven heeft; jy lykt ze niet,
 Troony van élf schillingen. Kyk, hoe behoorlyk dat ze ziet?
 't Is wél een ander bakkesje, daar ik 't veur doe vermaaken.
 Dat's een' kévelkin, dat's een hóloogh, mit'er ingevalle kaaken.

BÉLIE.

Is het te verdraagen?

TYS TAFELBÉZEM.

Hoor je dat, én spreek je niet een woord?
 Wél Kwieryn, wie hét zen leeven van zulke parten gehoord?
 Een ding t'ontkénnen, dat, als de zon op de middag, zo klaaris.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél vriendschapje, patroon, zég jy ook, dat het waar is?

Zou jy mét 'er deelen, als zy de buit had? Maar, na ik zie,
 t Is die zélfde huikevaak van daatelyk. Wél slokspék, wie
 Heeft jou gehuurd, om altyd de vreemdelingen
 An te randen; 't zyn wél onfatsoenelyke dingen.
 Wie heeft jou myn naam gezeid? want ik mérk, die Vrouw
 Kén het van niemant anders weeten, als van jou.

BÉLIE.

Och, wat gaet men an? Men man begint del óf mal te worden;
 Die hoer hét hém berooverd. Loop Tys; roep Jórden,
 Men Vader, én zég, dat hy óf komt, zo hy boven is;
 En vertél hém met 'er haest de hiele geschiedenis.

Dérde tooneel.

BÉLIE, DE OUDSTE KWIERYN.

BÉLIE.

IK beloof't jou veugel, ik zél 't allegaâr an Vader zeggen,
 Al jou boevestikken, én hoe all' de zaaken leggen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Myn boevestukken? rydt je de Drommel, wyf, óf bèn je zót?
 Wat boevenstukken héb ik bedreeven?

BÉLIE.

't Is hiel wél, jou draak, spót,
 Spót maar mit me, als je me men jak, én yzertje gaet ondraagen,
 En an jou hoeren bréngt, dan héb ik nóch gien réden te klaagen,
 Niet waer?

DE OUDSTE KWIERYN.

Vrouwménsch, je tréft men in hiel gôe luimen an,
 Dat ik die overdadige zóttigheid zo verdraagen kan.

'k Weet niet, wie je meent veur te hébben, sleeplénden;
Maar jy, én Dukdalf zalr. zyn men eeven goê bekénden.

BÉLIE.

Je hebt me goed uit te lachchen, maar lach Vader iens uit
Kykom, daer komt hy, kén jy hem ook niet, zég schavuit.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, zo wél, als Marten van Róssen: zou ik niet? jou weezen
En 't zyne kén ik nou zo wél, als oit veur dézen.

BÉLIE.

Je ként me niet? je ként men Vaâr niet? dat 's een' schelmery.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik blyf by men zéggen, al brógt je 'er jou Béstevaâr by.

BÉLIE.

Dat zég ik, zo lochen je alle ding.

Vierde tooneel.

JÓRDEN, BÉLIE, DE OUDSTE KWIERYN, TYS TAFELBÉZEM.

JÓRDEN.

VEul' goê dagen
Moet je hébben, kindertjes; wat's 'er te doen! wat's 'er te klaagen!
Hoe kyk je zo bedroefd? wat schort hém, dat hy zoo toornig ziet?
Héb je kwéstie mit mekaâr chad? spreek, wat is 'er eschied?
Wie hér schult? allebey? zég 't me, maar zonder veul' woorden.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja wél, ik moet dat sprookje uithooren, al zouwen ze me vermoorden.

JÓRDEN.

Nou Bélie, wat héb jy hum edaen? Wat schort jou man?

BÉLIE.

'k Héb hém niets misdaan, Vader; 'k bén nérgens schuldig an;
'k Wil van hém ofezét weezen.

JÓRDEN.

Wou je je zélf afgrondeeren?
Wél waerom dat?

BÉLIE.

Hy doet niet, als de gék mit me scheeren,
En daer by schélt hy men uit; én trakteert me, als óf
Hy me veur de honden evonden had.

JÓRDEN.

Je maakt 'et zo gróf:
't Zél zo kwaed niet weezen: je moest menkaâr verdraagen,
En je veur 't kyven wachten, óf 't myn altyd niet komen klaagen.

BÉLIE.

Hoe kén ik me'er veur wachten?

JÓRDEN.

Draag je, als 't ien vrouw betaamt;
Weest je man gehoorzaam. Foey! dat klaagen, én kyven; 't schaamt,
't Schaamt zen zélven; wat hy doet, laet hém doen, laet hém betyen,
Laet hém gaen, waer hy wil, zonder hém te verspiên.

BÉLIE.

Zou ik lyen,
Dat hy alle daag in 't hoerhuis gaet, én nóch hier in de buurt?

JÓRDEN.

Dan héb j'ém dichte by, als 't noodig is, dat men om hém stuurt.
Maar jy behoorde hém zo te strooken, én te streelen,
Dat hém alle and're vrouwluy mogten walgen, én verveelen.

BÉLIE.

Maar hy zuipt 'er zyn gat vol.

JÓRDEN.

Of hy 't daer óf élders doet,
 Is 't niet even veul? zou hy 't drinken om jou laeten? dat waar goed.
 Dat ik als jy was, 'k zou hém 't kakken ook verbieden;
 En belétten hém, dat hy voortaan mét de lieden
 Geen gemeenschap hóudt: foey! schaam je Bélie, zou jou man
 Jou oppassen, als een' meid; wél maakt'er liever een' dienstmeid van,
 Doet hém schrobben, én failen, geeft hém een wébbetje te spinnen.

BÉLIE.

Wél dat 's me schoon veur esproken; riep ik je daerom van binnen,
 Om zen Avekaat te weezen?

JÓRDEN.

Wél, wél, hét hy 't verknóld?
 Dan zél ik hém ook zo braaf kapittelen, dat het je bólt.
 Maar als hy jou kliecht én riedt, een' meid veur houdt, en mit eeren
 Zen huis veurstaet, hoorde je niet meer van je man te begeeren.

BÉLIE.

Maar hy ontsteelt me men kleëren, én men juweelen uit nen kas,
 En schénkt ze an de hoer, daer hy by te gastereeren was.

JÓRDEN.

Dat 's kwaelyk edaen, zo hy dat doet; zo niet, zoo doe jy kwaelyk,
 Dat jy d'onnózele betygt; ô kynd! dat staet laelyk.

TYS TAFELEÉZEM.

Ja, 't is een onnózeltje, kyk Sieur Jórden, kyk hém iens an;
 Hy heeft het jak nóch onder zen mantel, weet hy 'er niet van?
 Kyk, kyk, hy heeft het yzertjen ook nóch in zen handen;
 Hy had het de hoer al gegeeven.

JÓRDEN.

Wat duizend schanden!

TYS TAFELBÉZEM.

Maar ik wist 'et, én zey 't zen vrou, daerom bréngt hy 't weêrom.

JÓRDEN.

Wél, wél, wat ik hoor! wél Kwieryn, hoe stae je zo stom?
Je plégt praats genoeg te hébben; wat héb je hier teugen?
Je zwygt; maat zéker, dat binnen stikken, die niet en deugen.

TYS TAFELBÉZEM.

Goed!

DE OUDSTE KWIERYN.

Béstevaâr, wie bèn je? hoe is je naam? want ik zweer,
By honderd duizend....

JÓRDEN.

Sus, sus Kwieryn, zweer gien meer.
Wat wou je zweeren?

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat ik die Vrouw, die me zo uit durft luchten,
Dit jak niet ontdragen héb.

JÓRDEN.

Me dunkt, we speulen hier kluchten.

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat dunkt men ook. Ik zie wél, die schélm heeft jou myn' naam gezeid,
En je meent me zo wat te foppen; wél fóptme, maar mét bescheid;
Schéld me veur geen dief; de schéld woorden moest je achterlaaten.

BÉLIE.

Kyk, hoe houdt hy hém, hy zou wél gelyk hébben an zen praaten.
Héb je daer 't jak niet nóch, dat je me te nochtent uittenhuis
Steelswys ontdraagen hébt, óf geschieden het par abus?

DE OUDSTE KWIERYN.

Héb ik men voeten over heur drumpel gehad, ik zweer je,
Dat ik nooit mag komen, daar ik gaeren weezen wou. Begeer je.

Nóch meer van me.

JÓRDEN.

Schaam je, Kwieryn, foey! schaam je in jou bloed,
Dat je zonder blicken óf bloozen, ontkennen durft, noit voet
Gehad te hébben in 't huis, daer je in woont.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik daar woonen?
Béstevaâr, zég jy dat...

JÓRDEN.

Durf jy 't mét onbeschaamde koonen
Nóch iens lochenen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél perfékt.

JÓRDEN.

Hoe, scheeren we mékaâr?
Of héb je van daag een ander huis ehuurd?

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél Bestevaâr,
Waar? óf waarom dat?

JÓRDEN.

Waarom? om jou ontkénnen goed te maaken.

BÉLIE.

Maar Vader, hy hét voorgenomen alles te verzaaken,
En ons veur de gék te houwen.

JÓRDEN.

Bélie, hou jy'er de snater uit.
Nou alle gékken laet vaaren, Kwieryn; wat beduit
Al dit wiewaauwelen? antwoordt me, als 't behoort, te dégen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat bén jy veur een vént? én wat is my an jou gelégen?
Wat héb ik jou gedaan? wat rydt dat bezukte wyf?
Dat je me bey te gaâr zulk een spul maakt tót je tyd verdryf.

JÓRDEN.

Ja wél, nae myn geloof, moet hy dol, óf bezéten weezen.

BÉLIE.

Wat raed?

JÓRDEN.

Men moest zien, óf Porlefémusbuur hém kost geneezen.

BÉLIE.

Dat 's goed. Ay Tys, loop iens nae Dóokter Bollesémert toe, én zég,
Dat hy hier strikstrak komt.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat 's gang.

BÉLIE.

Ay, blyf tóch niet lang wég;

Vyfde tooneel.

BÉLIE, DE OUDSTE KWIERYN, JÓRDEN.

BÉLIE.

WIs is hy dol; ey, kyk, hoe groen worden hém zen oogen?
Hoe branden ze? 't klam me zwiet breekt hém uit.

DE OUDSTE KWIERYN.

Bén ik niet bedroogen,
Zo willen ze me wys maaken, dat ik krankzinnig bén.
Ik moet me eens houden, óf ik 't was, zo 'k me maar zo houwen kén,
Om heur veur al heur gékscheeren van myn te doen verschrikken.

BÉLIE.

Hoe rékt hy hém? hoe geeuwt hy? kyk, dat zinnen een paar blikken.

JÓRDEN.

Och Dochter, gae van hém óf, óf ik vrees voor een ongeluk.

DE OUDSTE KWIERYN.

Trarare, pomp pomp; zing nou, van snélrebél, van 't juk 't juk 't juk;

Wakker, dans: op Maay, fraay Maay, phoe! tiereliere, fa la. Wie houdt me
 Daar by myn' beenen vast? is 't die bezéten' Teef? het rouwt me,
 Dat ik haar de hals niet breek; én die bezukte olieboek daar,
 Die weêrwolf, die scheeven hond, die hangwiek, die saggelaar.
 Die zo ménigen burger uitgezoopen heeft, én bedurven.

JÓRDEN.

Wyk je, Bélie, wyk je.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik vat je daadlyk by de lurven,
 Jou donderkat, jou woudaap; kryg ik je by de króp,
 Ik duw je mét een gloeiend barnhout d'oogen uit je kóp.

JÓRDEN.

Och, loop in huis, kynd; hy mogt je kwaed doen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Zél je zéggen,
 Dat ik dol bèn? ik dol? 'k zél je dat wél anders uitléggen.
 Jy bent dol, jou ouwe sasa; hou smoel; én jy ook, toverhéks;
 Of ik sluitje de bék mét vuisten toe, héb je nóch meer béks:
 Wég rakaalje, rapaalje, kanaal je, vlieg uit myn' oogen.

JÓRDEN.

Loop wég, kynt, loop om een' hoek, óf hy zou jou loogen
 Zo blaauw, als een tin.

BÉLIE.

'k Zél. Maat bin ik niet een' éléndige vrouw?

Zésde tooneel.

DE OUDSTE KWIERYN, JÓRDEN.

DE OUDSTE KWIERYN.

DAar bèn ik al van 't wyf ontslaagen. Wég is ze. Ik wou,
 Dat hy ook al haasop was.

JÓRDEN.

Kwieryn, waer bennen je zinnen?

DE OUDSTE KWIERYN.

't Zél wél lukken hoop ik. Ik mag men dolligheid weer beginnen.
Wél stinkbok, vuilbaard, yzegrim, schuddeból, asbeer, schurk,
Zeun van Róbbert de Duivel, neef van den grooten Turk,
Me dunkt, dat me men geest schynt te profeteeren,
Dat ik je mét jou kruk de lénden wat óf moet smeeren,
Blond, én blaauw slaan, én breeken jou armen, beenen én je hals.

JÓRDEN.

Ik zég, sta van me; kom niet nader; Want de Drommel is valsch.
Zo je men aanraakt, 't zél je niet wél vergaen; zie veurje.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik neem je daadlyk by jou ouwe beenen, én scheurje
Van malkander; óf kryg ik érgens een byl, ik hak
De beenen uit je lyf, om jou dor, én mager vleisch zo strak
Tót bekwaam pasteylvleisch mét je mervét te deursmouten,
En jou ingewand tót een schélmsch rareiteitje in te zouten.

JÓRDEN.

Hy is dol genoeg, om te doen, dat hy zeit; was ik maar wég!

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat reutel je, stinkende, tandelooze smeerból, zég?
Hay de babay, wil je om zeep weezen, zo hoof ja maar te spreken.

JÓRDEN.

Ik kik ommers niet.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél, zo ga je dan daadlyk versteeken.

JÓRDEN.

Ik gae Vaâr, ik gae.

DE OUDSTE KWIERYN.

'k Hébb 't 'er eindelyk nóch toe gebragt, maar ik mag
Men hérbérg nou wéer gaan zoeken, het wordt laat op den dag.

Zévende tooneel.

JÓRDEN, BÉLIE.

JÓRDEN.

DEur gaet hy. BÉlie.

BÉLIE.

Wat is 't Vader?

JÓRDEN.

Doe de deur open,
Kwieryn is wég.

BÉLIE.

Ik arme Vrouw! hoe zél 't nóch óf loopen!
Waer óf hy eloopen is!

JÓRDEN.

Wie kén 't weeten, kynd? maar Tys
Blyft lang uit mit de Dókter; had hy zen boodschap presys
Gedaen, als 't hoort, hy had hém hier nóch kénnen vinden.

BÉLIE.

Daer komen ze.

JÓRDEN.

Ja, nou 't te laat is.

Achtste tooneel.

DÓKTER POLIFÉMUS, JÓRDEN, TYS TAFELBÉZEM, BÉLIE.

DÓKTER POLIFÉMUS.

GOeden dagh vrinden.
Maar, wat ik van Tys hoor, is 'er uw man zo kwaâlyk aan?

JÓRDEN.

Had je dóch wat eer ekomen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

'k Héb alles om jou laten staan.
 Daar staan wél vyftien partyen, die my kwaamen haalen
 By verscheiden pasjénten; wel veertig mét urinaalen,
 Daar z'er water in hébben; én wél vyf dozyn, óf meer,
 Die an schurftheid, melaatsheid, én an diergelyke zeer
 Laboreeren, daar ik van daag nóch dranken moet voor doen kooken.
 Behalven een man, die zyn' hals, én ribben heeft gebrooken,
 En die een lyk is, wordt hy niet straks gehólpen; maar om Kwieryn
 En jou zét ik alles an een' kant. Toont hém my dan, kan 't zyn.

JÓRDEN.

Hy is wég euloopen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Waar na toe?

JÓRDEN.

Dat weet de drommel.
 Hy vloekte, én parlesjante, én taasde als een' schótsche trommel.
 Hy ging an, dat 'et een' schrik was.

TYS TAFELBÉZEM.

'k Héb 't de Dóokter gezeid.

JÓRDEN.

O Tys, dat hy toen sprak, leek wél réden, én bescheid,
 By dat hy daer nae deê.

BÉLIE.

Ja, men bienen staen me nóch én trillen.
 Hy leek wél bezéten, óch! hy had zulke greepen, én grillen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wat schort hém? heeft hém ook lpook verschrikt, dat hém érgens verscheen?
 Of heeft hém te nacht de nachtmerrie misschien gereên?
 Heeft hy de vallende zickte ook? óf zyn 't lichtelyk stuipen?
 Of vérgt hém zyn Vrouwtje te veel?

BÉLIE.

Neen, 't komt van te veul zuipen.

JÓRDEN.

Zwyg jy, snaversnél.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Zég, wat hém schort, én waat 't hém zit.

JÓRDEN.

Wél Dóokter, 'k liet jou haalen, om 't ons te zéggen; wat is dit?

Vraag jy 't ons, 'k docht dat jy hém gezond zou maaken,

Altyd ten minsten zyn krankheid weeten.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat zyn kleene zaaken.

Iemand gezond te maaken, dat doe ik in een oogenblik.

Was hy maar hier.

TYS TAFELBÉZEM.

Ginsen komt hy an, dunkt me.

BÉLIE.

Och ik schrik!

Hy is 'et; 't zél weer angaen; hoe mag hy hier zo loopen waaren?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Hoor, zo wy den Pasjent zullen trachten te doen bedaaren,

Zal 't noodig zyn, dat ghy hém 't hoofd niet veel mét vraagen breekt,

En hém bezaaidigd antwoordt, indien hy tégen u liên spreek.

Daar is hy; laat my voor de réft all een mét hém ómspringen.

Négende tooneel.

DE JONGSTE KWIERYN, BÉLIE, JÓRDEN, DÓKTER POLIFÉMUS, TYS TAFELBÉZEM.

DE JONGSTE KWIERYN.

BÉlitje, BÉlitje.

BÉLIE.

Och, wat gaet men an!

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Moet je van die dingen
Alleen spreken.

BÉLIE.

'k Durf niet by hém gaen?

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoor je niet?
Kom dóch eens hier.

JÓRDEN.

Gae by hém; want nae men an zen weezen ziet,
Is hy vry bedoord. Kwieryn, wou jy'er allien spreken?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja Vader.

JÓRDEN.

Nou ként hy ons allebey.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat is een téken
Van bedoordheid.

JÓRDEN.

Gae by hém, kynd, én zie wat hy hébben wil.

BÉLIE.

Wat belief je, liefste?

JÓRDEN.

Gaen wy an een' zy, óft lichtelyk gevil;
Dat zy hém stilde.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Récht.

DE JONGSTE KWIERYN.

Je moet me ten bésten houwen,
Al houw ik men woord niet; je meugt me wél vertrouwen,
Dat ik men best gedaan heb; maar die vermaledyde hoer
Wou me 't jak, nóch 't yzertje geeven; 'k wou dat ze op Marken voer.

BÉLIE.

Hoe is 't, begin je de gék op nuuw mit me te scheeren?

Dénk wat je zégt, Kwieryn.

DE JONGSTE KWIERYN.

Neen liefste? 'k wil je wel zweeren;
 Dat ik men bést gedaan héb; maar zy antwoorde my, dat
 Ze my 't jak, én 't yzertje zo éven weêr gegeeven had.
 Ze schoor me, én vunste men uit daar by. Ik dócht, die hoeren
 Geeven in 't gemeen zulk loon; zy zél me niet weêr loeren:
 Ik mogt niet veul spuls om de buuren maaken; maar
 'k Dócht, 'k zél men wyf zien te vreên te stéllen.

BÉLIE.

Gék je mit me, Vaâr?

DE JONGSTE KWIERYN.

Neen zéker; 'k meen 't liefste, én 'k zél voortaan zo wél mit je leeven,
 Dat je zéggén zult....

BÉLIE.

Héb je 't dan niet in 't zin me weêr te geeven?

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat ik 't krygen kon, liefste, 'k zou 't gaeren doen.

BÉLIE.

Is 't van de gék?
 Je hébt het hier strak nóch gehad; je wént je een vuil gebrék
 Van ontkénnen an.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik het strak gehad? zo mag ik wel lyen,
 Dat men myn...:

BÉLIE.

Vader, Vader, kom hier; och, de frenezyen
 Beginnen weêr.

JÓRDEN.

Wat is'er kinderen?

BÉLIE.

Ja wél, hy ontként,
 Dat hy 't jak daadlyk niet ehad hét.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoe? by den élemént,
Wou je me dat wys maaken?

TYS TAFELEÉZEM.

Wél hoe, is 't je vergeeten?

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat 's die schélm zyn bedryfweêr; maar 'k zél hém de rug meeten,
Dat zweer ik hém, dien ondankbaaren, onbeleefden schavuit.

BÉLIE.

Ik héb 't meê gezien.

JÓRDEN.

Ik ook.

DE JONGSTE KWIERYN.

Je liegt het allegaâr, dat 's récht uit.
Die fielt heeft je wat wys gemaakt, 'k zél hém noch verscheuren.
Vond ik érgens een'stók!

JÓRDEN.

Jy mógt hém noch meê versteuren;
Loop bérg je in huis; jy ook Bélie.

BÉLIE.

Ik loop al men bést heen.

Tiende tooneel.

JÓRDEN, DÓKTER POLIFÉMUS, DE JONGSTE KWIERYN.

JÓRDEN.

SPreek jy hém nou an, Dóokter.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik zal, én mét bezaadighde reên.

DE JONGSTE KWIERYN.

Had ik een' stók gevonden! is hy wég? men wyfook? wél Vader,

Waar zyn ze?

JÓRDEN.

Ze komen straks weêr.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik zweer...

DÓKTER POLIFÉMUS.

Kom wat nader.

Voel je niets?

DE JONGSTE KWIERYN.

Zou ik geen gevoel hébben? ik bén niet melaats.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Buurman weest voor my niet beschroomd, maar geef de réden plaats,
Ik zal u lieden hélpen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik héb geen hulp van noode;
Hélp je zélf.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Zég my eens, buurman: houdt gy 't mét de roode,
Of witte wyn?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat roert het jou, vent?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Drinkt ghy binnenbier,
Of Wézeper?

DE JONGSTE KWIERYN.

Loop in de hond zen gat; hoe hébben we 't hier?

JÓRDEN.

Zo komt 't hém an, als hy dol wordt.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wil je mét eenen niet weeten,
Of ik men géld mét tarwe, rógge, óf witte brood te eeten,
Of in geveêrde visschen, óf geschobde vogels verteer?

JÓRDEN.

Nou raakt hy hiel buiten wésten, hoor je 't niet? ay, ordonneer

Hém een reséptje, eer hy doller wordt.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Laat my betyen,
'k Moet hém nóch wat vraagen.

JÓRDEN.

Je zelt mit vraagen niet bedyen;
Je moordt hem mit al dat vraagen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Zég, veelt ghy uw gezicht,
Of uw' oogen niet dikwils styf staan?

DE JONGSTE KWIENYN.

Je ziet me licht
Veur een puistebyter óf sprinkhaan an, dat je me komt vraagen,
Of men oogen ook styf, én hard zyn.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Voelt gy ook by vlaagen
Somtyds de darmen rommelen, kraaken, óf morren, myn Vrind?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja van achteren, als ik raapen eet, rommelen ze deur de wind;
En als ik honger héb, zo doet'er de holheid morren, én kraaken.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat's geen dollemans antwoord; maar zég me eens, plaagt u 't waaken
's Nachts ook, of slaap je gerust tót de mórgen toe?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik slaap wél, maaken me men schuidenaars 's ochtens 't hoofd niet moê.
De drommel mag deuze onbeschófre vraagal wel halen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Nu beginnen hém de zinnen heel t'ontstéllen, en te maalen;
Want hy dreigt zyn Dókter.

JÓRDEN.

't Was daatlyk wél tienmaal zo slim.
Hy schold zen wyf veur een' teef; én my veur een' weerwolf, en yzegrim.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wie ik?

JÓRDEN.

Ja jy, je bént krankzinnig?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik krankzinnig?

JÓRDEN.

Ja jy, die me dreigde te vermoorden, én woud me vinnigh
Verscheuren, an stukken kappen, inzouten, én 'k weet niet wat.
'k Bin der by eweest, 'k heb 't ehoort, én ezien, verstaet je dat?
Al wil je 'et loochenen, ik kén je 'er mét récht van beschuldigen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél, dan heb ik jou de Graaf van Brabant zien onthuldigen,
En een' oorvyg geeven; éven zo zag ik je grypen by de balg;
In 't gat smyten, én daar na geeselen onder de galg;
Zo heb ik je je Moer zien verkoopen, én je Vaar vermoorden.
Héb je daar nou schéldwoorden genoeg veur al je schéldwoorden?

JÓRDEN.

Och, Dóokter verzie't er in; dat je doen wilt, doet het toch ras.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik zal. Hoor buurman, bewaar my wat van zyn water in een glas.
Vriend gy zult twintig dagen een Apozema moeten drinken.

DE JONGSTE KWIERYN.

En ik zél 'er dartig mét men vuisten op je muil rinkinken.

DOKTER POLIFÉMUS.

't Geschiedt u ten bésten, Vriend, zo raakt gy van uw' dolligheid.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wie verzoekt je daer toe, wysneus?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Uw Schoonvader.

DE JONGSTE KWIERYN.

Schoon bescheid!

Bén ik dol? hy is dol, én zen Dochter; die meug je geneezen.

'k Zél je by heurluy laaren, én flusjes weêr by je weezen,

Op hoop, dat heur fantasyen dan wat over zullen zyn.

Ay, doet'er je bést tóch toe.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Waar loopt ghy heen, Kwieryn?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik ga een straatje om; want ik zie dat zen fantasyen

Vermeêren mit me te zien, én dat men me t'huis niet mag lyen.

Élfte tooneel.

JÓRDEN, DÓKTER POLIFÉMUS.

JÓRDEN.

WÉg gaet hy, én schéldt ons veur dol uit.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat's in 't gemeen

De dolle luy 'er wérk.

JÓRDEN.

Maar Dókter, hoe maken we 't.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik meen

Dat het wel gaan zal; maar hy moest in onze magt weezen;

Want men moet hém sluiten; hoe krygt men hém?

JÓRDEN.

Je hoeft niet te vreezen.

Hy waart om het huis, én zey: dat hy hier strak weêrom

Zou kommen; zo niet, gae ik hem opzoeken, rondom

Deur de Stadt, én 'k zél niet rusten, óf 'k zél hém vinden.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wél, als ghy hém vindt, doet hém ter dégen knévelen, én binden,
Dat hy niet wég raakt.

JÓRDEN.

Hoe veul' mannen héb ik 'er wél toe van doen?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Laat zien; vier zou ik órdonneeren. Maar ghy moet u wat spoên.
Ik ga terwyl mét der haast een récipé voor hém schryven.

JÓRDEN.

Maar Dókter, als ik hém al had, waar zou ik mét hém blyven?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wilt ghy 't rykelyk betaalen? zo weet ik wel een plaats; want ziet,
Men hérbérgt die dolle luy zo om een weinigje niet.

JÓRDEN.

O ja, gaeren; we zéllen op een kleintje niet zien.

DOKTER POLIFÉMUS.

Wél gesproken.
Bréng hém tót onzent; 'k zal hém wél kureeren, én doen bekooken.

JÓRDEN.

Wél, ik gae nae hém zoeken, én zien óf ik hém vinden kan.

DÓKTER POLIFÉMUS.

En ik hém wat órdonneeren. Vaar wél, Jórden; 'k wacht je dan.

Eind van het Vierde Bedryf.

Vyfde bedryf.

Eerste tooneel.

KEES KOENEN, ANTONIO.

KEES KOENEN.

't IS évenwél gien wys, iemand zo twie volslagen' uren
Te doen wachten. Hoe veul goud mient hy uit 'er goud te puuren?

ANTONIO.

Hy moet ommers verneemen na die 't meeste biên.
Een stuiver op élken kruizaat, is een' halve gulden op tien;
En op 't partytjen van twé honderd is het tien gulden.

KEES KOENEN.

Dat is wel veur hém; maar wat raakt dat myn schulden;
Ondertusschen loopen de Bodemers myn nae 't gat.
Ik wouw wel dat ik dat akkerdeeren elæten had.
Hébben ze me daer niet veur die iene vertien dagen,
Lyk je weet, ien hiel half persént ófeslagen?
En mient hy 'er nae te laeten loopen, om eerst zen tabak
Kontant te verkooopen, én betaalen 't dan mit gemak?
Ik deê 't, als je weet, om synent wil, én om te betoonen,
Dat ik hém voorthélp, waer ik kén; maar zél hy 't me zo loonen?
Heeft hy ook al kruiz aaten gehad, óf fópt hy me tóch
Zo wat?

ANTONIO.

Bén je gék Capitan, daar zyn bey de zakjes nóch.

KEES KOENEN.

Maar had hy ook al beloofd by ons te zéllen komen?

ANTONIO.

Ja cierto; én ik héb het goud meê na huis genomen,
Om dat de Smaus 't zilvergeld t'onzent bréngen zou.
Ze hébben voorzéker malkander gemist.

KEES KOENEN.

O Kwieryn, ik houw
Niet meêr van je, houw je niet, dat je me beloofd hébt.

ANTONIO.

O Capitan, je kunt niet rusten, als je wat in 't hoofd hébt.

KEES KOENEN.

Je meugt zélf dronken weezen.

ANTONIO.

Ik spreek mét fatsoen;
Want schippers, én koopluy, zeit men, hébben veel te doen;
Dat doen is veel ocupaciones in de zinnen,
En de zinnen zyn in ciervéllo, én 't ciervéllo is binnen
In de cabessa; érgo....

KEES KOENEN.

Ja wél, kedaer, ik ken je niet verstaen,
't Zyn geleerde'dingen, die myn verstand te boven gaen.

ANTONIO.

Ja maat, maar...

Twéde tooneel.

JÓRDEN, KEES KOENEN, ANTONIO, vier AREEIDERS.

JÓRDEN.

OCh, die arme Kwieryn is tóch wel te beklagen!

KEES KOENEN.

Dat volk spreekt van Kwieryn; laeten we'er heur nae vraagen.
Vriendschop, voer je daer gien pripproosten van Sinjeur Kwieryn?

JÓRDEN.

Ja, zo doe ik, óch armen, tót men harteleed, én pyn.

KEES KOENEN.

Waerom och armen?

JÓRDEN.

Waerom Vaar? hy is krankzinnig.

ANTONIO.
Krankzinnig?

JÓRDEN.
Och ja, hy is als een Tyger zo vinnig;
Daer by is hy zo vuil van praat, dat het hém zélf schaamt;
Ook doet hy zulke malle dingen, die 't hier niet betaamt
Te zéggen.

KEES KOENEN.
Weet je niet, waer hy is? 'k wou hém wel spreken.

JÓRDEN.
Ik zou 't jou niet raeden.

KEES KOENEN.
Waerom?

JÓRDEN.
Hy mogt je den hals breeken.
'k Geloof, dat hy mit Heyntjeman omgaet.

ANTONIO.
Bénditjo! 'k sla een kruis.

JÓRDEN.
Ja slaet 'er vry drie.

KEES KOENEN.
Maar Béstevaâr! heb je ook abuis?
Wanneer is 't hém an ekommen?

JÓRDEN.
Eerst over een paar uuren.

KEES KOENEN.
Dan is 't geen wonder, dat we wachten. Maar 't lyken wel kuuren.
Krankzinnig te weezen!

ANTONIO.
Hoe is 't by gekomen?

JÓRDEN.
Ik weet het niet.

KEES KOENEN.
Maar waer is hy?

JÓRDEN,
Gins komt hy op de brug an, in 't verschiet.

ANTONIO.

Ik zal by hém gaan, én syne pénsados wel weêr verkwikken.
Hy kan syn' humores na déze humores nóch niet schikken.

JÓRDEN,

Blyst'er van daan Vaâr; daer is al raed in verschaft.

ANTONIO.

Wat raad?

JORDEN.

Je zélt het zien; daer is hy al op de graft.
Een Dókter in deuze buurt heeft hoop van hém te geneezen.

ANTONIO.

't Zal lichtelyk béter zyn, dat men hém laat beleezen
Van een goed Katolyk Priester, die wél ékzorsizeert.

KEES KOENEN.

Dat's goed in Portugaal; maar hier niet. Weetje, wat je 'em leert?

JÓRDEN.

Jawy weeten 't. An een' zy maar; én laet ons mit hem betyen.
Zag hy ons, hy rékte licht deur. Hier bezyen,
Jy twie; jy twie daer. Bin je vaerdig mannen?

1.2. ARBEIDER.

Ja.

JÓRDEN.

En jy luy?

3.4. ARBEIDER.

Wy meê.

JÓRDEN.

Pas op dan.

ANTONIO.

O Santa Olimpia!

Wat willen ze doen?

JÓRDEN.

Hy komt: nou wakker, te gelijk mannen.

Dérde tooneel.

DE JONGSTE KWIERYN, JÓRDEN, ANTONIO, KEES KOENEN, vier ARBEIDERS.

DE JONGSTE KWIERYN, *terwijl de vier ARBEIDERS hem anvatten.*

VAn men lyf; laat lós; hoe is 't? wil je hier de Duivel bannen?

JÓRDEN.

't Geschiedt je ten bésten, Kwieryn. Nou mannen vat hém an.
Wakker, zo.

DE JONGSTE KWIERYN.

Hélp buuren, burgers; hélp! hélp alleman!

ANTONIO.

Ontzétten we hém: want, cient Diablos, 't lykt geen gékken.

KEES KOENEN.

Trék jy jou dégen, Antony, ik zél 't mésje trekken.
Lós dat hachje.

JÓRDEN.

Waar meê moey jy jou? ziet wat je doet,
Vrienden, wat raakt jou myn' Schoonzeun?

ANTONIO.

Jou ouwe bloed,
Is 't jou Schoonzoon? laat hem gaan, 't is Sinjoor Quirino,
Myn patroon.

DE JONGTE KWIERYN.

Ay-vriuden, hélp me.

ANTONIÓ.

Por Santo Crispino,
Kon ik myn dégen uit krygen....

KEES KOENEN.

Raak mit vuisten maar wat.

ANTONIO.

Canaillos, villacos, tradidores

KEES KOENEN.

Daer 's 'er al ien op een pad.
Nou jy, laet hém los, óf ik zél je van zen lyf of snyen.

ARBEIDER.

Hy heeft zen iene hand in men broek, én 't is niet te lyen,
Zo nypt hy me; én mit d'andere heeft hy me by 't haar.

ANTONIO.

Ruk, én haal nae je, Sinjoor, al zouw'er een' brók vólgen.

JÓRDEN.

Maar;
Wat beweegt jou om dus ons veurnemen te belétten?

KEES KOENEN.

Jou ouwe schélm, spreekje nóch?

JÓRDEN.

Ik magh 't op een rékken zétten.
Wat Duikers gezicht is dat! drie van zulke is een moord.

ANTONIO.

Laat lós, Brutalés.

ARBEIDER.

Gaeren Heerschop.

ANTONIO.

Wat wacht je? voort.

ARBEIDER.

Hy moest myn eerst lós laeten, hy houdt me by 't haar gevangen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Daar, ik laat je lós; loop an de galg, én laat je hangen.

Vierde tooneel.

ANTONIO, DE JONGSTE KWIERYN, KEES KOENEN.

ANTONIO.

WEI Sinjoor, kwam ik daar niet ter réchter tyd op 't mar?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja Vrindjes, wie je bént, de hémel beloon je dat,

Want t'avond had me zonder jou de moord licht gesteeken.
Hoe zal ik 't vergélden?

KEES KOENEN.

Wat? wat? daer valt niet van te spreken;
't Is gaeren edaen.

ANTONIO.

Io son vuestro obligado, Sinjoor;
Maar wil je por caritades een discrecion doen, zo hoor:
Schénk me men vracht van men tabak, én twé kisten moskovaden,
Die je me toegelaaten hébt in jou bevrachting te laaden.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat moskovade? je bént me niet schuldig, men vriend;
Is 't malligheid, je hébt ter kontrarie veel an my verdiend.

ANTONIO.

Bekén je 't me dan in de Schippers prezénsie kwyt te schelden.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik begeer geen vracht, nóch eisch iets; maar 'k zal 't je vergélden,
Waar ik kan, óf mag.

ANTONIO.

Grammercé a vos té, patroon.
Schipper, houdt 'er memorie van.

KEES KOENEN.

En ik begeer gien loon,
Als dat je me voort hélpt, én wisselt je kruizaaten.
De kassier zél te vyven an je hérbérg komen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat valt 'er te praaten
Van kruizaaten, van men hérbérg, én van de kassier?
Je hébt een verkeerd veur: want ik versta niet een zier
Van al dat gedoe.

KEES KOENEN.

Ay lieve, mekaâr niet te scheeren;
Hélp me voort, héb je in 't zin myn te doen afgronteeren?

We hébben je daar meêr, als twie hiele uuren ewacht.

DE JONGSTE KWIERYN.

Waar?

KEES KOENÉN.

Wél in je hérbérg.

DE JONGSTE KWIERYN.

Myn hérbérg? 'k moet lachchen.

ANTONIO.

Je lacht,

Sinjoor Quitino? maar cierto, de Schipper heeft réden,
Récht uit gezeid, al is hy wat kwalyk te vréden.

KEES KOENEN.

Ja Kwieryn, zo doen ik.

DE JONGSTE KWIERYN.

Maar vrienden, zegt, hoe dat je me ként?
Waut je noemt me by myn naam.

KEES KOENEN,

De pikken haal de vént.

Scheer je ons, óf bin je krankzinnig, Kwieryn?

DE JONGSTE KWIERYN.

Na men béste weeten,
Hébb ik men vyf zinnen, al wierd ik straks dol geheeten.

ANTONIO.

Wél, gebruik jou zinnen dan wat béter, Sinjoor;
En praat anders.

KEES KOENEN.

Hélp myn maar voort.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél vrinden, hoor;

Dat ik je verplicht bén, weet ik, maar dit, én dat moet me schénnen,
Zo 'k weet een van beiden ooit ghezien te hébben, of te kénnen.

KEES KOENEN.

Och! hy is zen zinnen kwyt!

ANTONIO.

Diablos! dat is te slécht.

Ik zal vracht geeven moeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wél; maar hélp me te récht,
Hoe kén je me? zo'k dol bèn, dat zal me doen bedaaren.

KEES KOENEN.

Bin je mit ons niet van Lissabon na Téssel toe gevaaren?

ANTONIO.

Bèn ik jou faktoor in Brazil niet vyf jaaren geweest?

DE JONGSTE KWIERYN.

Jy myn factoor, vrind? zou ik ook gék weezen? ik vrees 't,
Ik weet nérgens van; maar vaar voort.

KEES KOENEN.

Héb je me niet ófelaaden
Met boomolie, tabak, blankos, en moskevaden?

ANTONIO.

Héb je my in jou bevrachting geen twé last goed toegestaan,
Die je me straks franco gegeven hébt?

DE JONGSTE KWIERYN.

Hoe zal 't nóch gaan?

KEES KOENEN.

Héb je me niet beloofd de boomery van drie duizend gulden
Die op veertien dagen zigt was, als jou eigen' schulden
An te neemen? bin je niet mit de Bodemers verakkerdeerd,
Dat j'er kontant betaalen zoud, én....

DE JONGSTE KWIERYN.

Vrinden, je bént verkeerd.
Je hébt de réchte man niet veur.

ANTONIO.

Is jou dat zo vergeeten?

KEES KOENEN

Of houw je me veur de gék, dat j'er niet van wilt weeten?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja wél, is't waar, dat je zégt, zo bèn ik krankzinnig, dat's wis.
Maar verhaal al voort, zo'er nóch wat te verhaalen is.

ANTONIO.

Weet je niet, dat wy, om de bodemery kontant te betalen,
Hier na een' Smaus zóchten?

DE JONGSTE KWIERYN.

Weet ik 't, zo moet men Heintje haalen.
Wat zou die Smaus doen?

ANTONIO.

Jou kruizaaten an zilver wisselen, Sinjoor.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wanneer?

ANTONIO.

Wat vraagen is dat Patroon? Wél éffen voor
De beurstijd; toen ik de Smaus, én de Schipper zou spreken;
Toen... je weet wél... Ik zal niet veel' woorden den hals breeken:
Dat Meisje... in dat huis... daar... Sinjoor, verstaje 't niet!
Toen je jou zélf 't goud niet vertrouden, én 't in mijn' bewaaring liet.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat goud?

ANTONIO.

Déze kruizaaten, die 'k de Smaus veur zen bót zou geeven,
Als hy 't zilver in onze hérbérg bréngen wou: van myn leeven
Héb ik je zo wonderlyk niet gezien.

DE JONSTE KWIERYN.

Wél waarom kon
Ze de Smaus niet wisselen?

ANTONIO.

Om dat ik hém 'er niet von,
En om dat hy ook niet t'huis kwam, daarom kom ik ze jou bréngen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dit 's een historitje; hier lykt hém de Droes meê te méngen.
Hoe veel kruizaaten zyn 'er?

ANTONIO.

Wél Sinjoor, hoe veel waaren 'er in?
'k Héb de zakjes niet opgehad, wat héb je mét dit vraagen in 't zin?
Weet jy 't niet bést? moeten 'er niet twé honderd in weezen?

DE JONGSTE KWIERYN.

'k Mag my houden, óf ik de man bén; kon ik 'er zo beleezen,
Dat ze my 't géld gaven, ik zou heur men kranzinnigheid
Duur genoeg verkoopen.

ANTONIO.

Wat raaskalje, Sinjoor?

DE JONGSTE KWIERYN.

Récht uit gezeid,
Ik kan me niet langer gék houwen, al zou ik de wédding niet winnen.

ANTONIO.

Wat wédding?

DE JONGSTE KWIERYN.

't Zou te lang duuren; 'k mag 't verhaal niet beginnen.
Geef me maar de zakjes mét kruizaaten, dat ik die ga
Verwisselen.

ANTONIO.

Ay, vertél eerst eens...

KEES KOENEN.

Daerna, daarna.
Geefhém 't goud maar, dat hy me voort hélpt.

ANTONIO.

Daar zyn de zakjes.
Maar Sinjoor, wy gaan meê na de Smaus, vertél ons terwyl....

DE JONGSTE KWIERYN.

Strakjes
Zal ik 't je mét zinnen vertéllen, hoe het wédspul is.
Ik moet om réden alleen by de Smaus gaan; maar om je niet mis

Teloopen, zo blyfhierstaan, 'k zal strak weêr by je weezen.

KEES KOENEN.

Ay, laat ons dóch niet lang wachten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Je hoeft 'er niet veur te vreezen;
'k Bén by de Smaus geweest, én 't zilver leit 'er al ófgetéld.
'k Bén zo weêr by je mét men lyf, én mét het géld.

KEES KOENEN.

Rép je wat, we wachten je dan.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wie Drommel zou droomen,
Dat men mét krankzinnigheid an zulk een' schat zou komen.
Dit zal 't réchte middel weezen, dat ik weêr pais mét men wyf.
En mét Lievyntje maak.

Vyfde tooneel.

KEES KOENEN, ANTONIO.

KEES KOENEN.

HY moet érgens kluchtig tydverdryf
Ehad hébben. Weet je ook waer hy eweest is?

ANTONIO

Dorst ik 't je vertrouwen.

KEES KOENEN.

Waerom niet?

ANTONIO.

Kwam hy 't te weeten, 'k zou zo éldrements vuerhouwen.
Evenwél hóor.... maar de Droes hy komt weêrom.

Sésde tooneel.*DE OUDSTE KWIERYN, KEES KOENEN, ANTONIO.***DE OUDSTE KWIERYN.**

Hoe, vind ik je hier
 Schipper Kees? hou me ten bésten, dat ik, tégen de manier
 Van eerlyke luy, men woord wat lankzaam héb gehouwen,
 Je waart éffen uitgegaan, zo als ik in de hérbérg kwam, zey me Bouwen.

KEES KOENEN.

Moet je om dat kompelemént weêrom kommen? haal jy 't géld
 Van de Smaus maar; óf maak je ons wat wys, is 't niet ofetéld?
 Je zey ommers, je zoud 'et bréngen, én wy zouwen je wachten.
 Ey, repje dan, want ik héb haast.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél Kees, waar zyn je gedachten?
 Bén ik sédert huidemórgen by jou geweest?

ANTONIO.

Doe je niet, Sinjoor?
 Toen je me de vracht van myn tabak schonkt?

DE OUDSTE KWIERYN.

Waar voor?

ANTONIO.

Voor dat Kees, én ik jou daadlyk verlósten uit de handen
 Van vier, óf vyfkaerels, die je veur dol scholden, én anrandden,
 Om vast te binden, én wég te voeren.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik loof, je bént mal.
 Niemand heeft my angerand. Wat óf hier uit worden zal?

KEES KOENEN.

't Wédspul moet je veul waerd weezen, dat je zo daadelyk
Weêr van miening verandert; maar 't is myn te schaadelyk
In men kredyt, dat ik de luy zo laet naelooopen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wél ja 't;
Maar daarom kwam ik na je toe, myn kameraad;
Maar van wat wédspul spreek je?

KEES KOENEN.

Je woud het ons niet verhaalen;
Om dat je eerst de kruizaaten woud gaan betaalen
Veur 't zilver géld, dat al geried lag, zo je zey.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik?

KEES KOENEN.

Jajy?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ikzélf?

ANTONIO.

Ja, Sinjoor.

DE OUDSTE KWIERYN.

Je liegt het alle bey.
'k Héb je gezien, nóch gesproken, Schipper; nóch, jou Antonie,
Als voor de middag.

KEES KOENEN.

Zie mét welk een stoute tronie
Durft hy 't staande houwen, of 't waar was.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hoe is 't, bénje vol?
Wat héb je gedronken?

KEES KOENEN.

Neen, ik geloof, jy bént weréntig dol,
Gelyk die béstevaâr zey, die je wou doen binden.
Maar tier je zo mal niet an, Kwieryn, blyven we vrinden;

En wil je 't zelf niet doen, laet hém de kruizaaten wisselen; hoor.
Geeft ze Antonie weêr.

DE OUDSTE KWIERYN.

Antonie heeft ze nóch.

ANTONIO.

Sinjoor,
'k Héb ze jou ommers gelangd.

DE OUDSTE KWIERYN.

My?

KEES KOENEN.

Ja, in myn prezénsie,
Zo daadelyk.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ho, ho; hier trék ik de kwintessénsie
Uit jou malle klap; mien je me de kruizaaten op die manier
Afhandigh te maaken? neen zo niet. Kom: kom: geef hier,
Geef hier de zakjes.

ANTONIO.

Por vida mia, 'k hébze jou gegeeven.

KEES KOENEN.

Ay, houw je niet, of je gék bént, 'k zég nóch, 'k heb je van men leeven
Zo wonderlyk niet ezien: óch, die béstevaar had groot récht,
Dat hy je veur dol hield.

ANTONIO.

Capitan, wy waaren slécht,
Dat wy hém ontzétten, hadden we hém liever hélpén binden.

KEES KOENEN.

Dat we 't noch dedden?

ANTONIO.

Vat an dan.

DE OUDSTE KWIERYN.

Wat wil je doen, vrinden?

KEES KOENEN.

Jou bewaaren, dat je gien mier uitsporigheeden doet.
Je ként de lucht van dit lant nóch niet veelen.

ANTONIO.

Ja, ons gemoed
Zou ons overtuigen van jou in die staat hier te laten;
Want je loopt prykel van je lyf, én van je krurzaaten.

DE OUDSTE KWIERYN.

Elewéken! moet ik dat hooren, én lyen, én zwygen stil!
Geef me de kruizaaten, zég ik, én weet, dat ik ze hébben wil;
Of 't zal tusschen jou, én my wakker op 't land waaijen.
Jou gulten, meen je me die aap zo schaamteloos te ondraaijen?
Buiten twyffel héb je 't géld verspeeld, verslémpt, of verhoerd;
En wou je me zo afzetten?

KEES KOENEN.

't Is, bygét, gien boert;
Eêr hy doller word, vatten we hém an, kom, niet te gaapen,
Schiets toe.

ANTONIO.

Vat jy eerst.

KEES KOENEN.

Te gelyk an.

DE OUDSTE KWIERYN.

Hélp! wapen! wapen!
Staat me by burgers! hélp! hélp! moord! moord! brand!
brand!

Zévende tooneel.

JÓRDEN, DE OUDSTE KWIERYN. ANTONIO, KEES KOENER, BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM.

JÓRDEN.

Wél mannen, wat's 'er te doen?

DE OUNSTE KWIERYN.

Hélp! hélp, 't is schand,

Een Ménsch gewéld te zien doen, én dat op Heerestraten.

ANTONIO.

Ey, béstevaâr, hélp ons.

JÓRDEN,

Toen ik hem vast had, was't praaten
Hiel aârs.

KEES KOENEN.

Ja, maar jy zey, dat het jou schoonzeun was?
Dat kwam ons vreemd veur.

BÉLIE.

Ja, 't is myn eygen Man.

DE OUDSTE KWIERYN.

Nét van pas;
Ik jou Man? én héb jy me vast gehad, jou bezukte
Ouwe schélm.

JÓRDEN.

't Was jammer, dat het niet béter lukte?
Licht was je nou al geneezen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Waar van?

JÓRDEN.

Van je dolligheid.

KEES KOENEN.

Maar béstevaâr, is hy jou schoonzeun? dat 's een vreemd bescheid,
Waer woont hy dan?

JÓRDEN.

Daer, in dat huis.

ANTONIO.

Jy mist

DE OUDSTE KWIERYN.

Mift hy? trouwen!
Je ként malkander als kaks niet, niet waar? hoe kunnen z'er houwen!
Het is van dézen dag nou al de twéde of darde reis,
Dat die ouwe Tovenaarster....

BÉLIE.

De Nikker op je vleisch,
Jonge deugniet. Zél men zen Vrouwtje zo afgronteeren?

DE OUDSTE KWIERYN.

Hou smoel, totebél.

BÉLIE.

Veur jouzwygen?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja, óf ik zél 't je leeren.
't Is van daag de dérde reis, dat me dat verbruft oud wyf
Wys wil maaken, dat ik 'er man bèn; én een schélm vier óf vyf
Opgemaakt heeft, om het me te hélpen overstryen;
Gelyk die ouwe rammelaar, én die schavuit daar bezyen.

TYS TAFELBÉZEM.

Noo weêr gasten, Vrindje, énzétze een toot.

DE OUDSTE KWIERYN.

En 't heele wérk
Is op myn' zakjes mét kruizaaten aangeleid, zo ik mérk.
Maar ik docht weréntig weinig, dat ze 't mét jou hielen;
En dat jy 'er de oorzaak van waart, jou schynheilige fielen.
Maar laat me gaan, zég ik; óf ik zal tieren, én een klók
Opsteeken, dat de heele Stad....

BÉLIE.

Och, sluit hém in een hok;
Hy is dol, zie je 't niet? hy schuimbékt.

KEES KOENEN.

Hoe zéllen we 't maaken?

BÉLIE.

Stop hém deuze neusdoek in de mond; zo zél hy an 't zwygen raaken,
En dan kén je luy mét verdrag spreekén.

KEES KOENEN.

Dat 's wél eraên.

JÓRDEN.

Houdt 'em Tys.

TYS TAFELBÉZEM.

'K héb hém vast.

DE OUDSTE KWIER, YN.

Hélp! hélp! hélp!

KEES KOENEN.

Dat 's edaen.

JÓRDEN.

Maar Vrienden, zo 't je belieft, hoor men iens bezaadighjes spreekken.

BÉLIE.

Ja, hoor myn iens.

JÓRDEN.

jy zélt 'er je snuit niet in steeken;
Maar zwygen, tót dat ick edaen héb, verstaë je dat.

ANTONIO.

Ja laat 'er één gelyk spreekken; ik héb ook al wat
Te zéggen, én ik zal voor ons beiden antwoorden.

JÓRDEN.

Hoor toe dan. Waarom was 't, dat jy luy myn verstoorden,
Toen ik Kwieryn binden wou?

ANTONIO.

Wy dóchten, dat je par abuis
Een' verkeerd' man neemen woudt.

JÓRNEN.

Neen, 'k wou hém in zen huis
By zen wyf draagen laeten, om dat hy dol was, vrinden.

ANTONIO.

Dat hy dol was, hébbenwe éndelyk konnen bevinden;
Maar dat dit zyn huis, én dat zyn' Vrouw is, béstevaâr,
Daar héb jy ongelyk in.

JÓRDEN.

Wél hoe is 't, foppen we mekaât?

ANTONIO.

Me dunkt het.

JÓRDEN.

Wil je 't niet looven, ik zél je overtuigen

Mit al de buuren.

ANTONIO.

Ze meugen wat uit 'er poot zuigen;
Maar dat kan niet weezen.

JÓRDEN.

Ik geloof, dat jy hém béter ként,
Als ik, niet waer Portegys?

ANTONIO.

Zou ik niet? 't is nou omtrént
Vyf jaar, óf wat meêr, dat ik in Brazil by hém kwam woenen;
Maar 'k heb goed pagamento gehad, de Altissimo wil't hém loonen,
En nu kom ik eerst mét hém van Lissabon in déze Stad;
Wy zyn 'ernóch maar drie dagen geweest, versta je dat?
Zo dat hy jou man, nóch jou schoonzoon niet kan weezen.
Wat zégjy, Schipper?

KEES KOENEN.

'K zég, dat ik in déze stoory niet kén leezen.
Maar al dat hy zeit, is de waarheit, dat weet ik wis,
En zéker.

BÉLIE.

En ik zég, dat het allegaâr eloogen is.
Wat zég jy, Tys Tafelbeuzem, spreek, als een Man met eeren.

TYS TAFELBÉEEM.

Was-liegen-latyn, zokon jy luy de Studénten wél prommeveeren;
Want in dat kunstje bèn je de béste professer van 't land.

ANTONIO.

Hoe kén je hém?

TYS TAFELBÉZEM.

Ik bèn zyn kameraad, zyn linkermant,
Zyn koksmés wél drie jaar geweeft.

BÉLIE.

Wél, wil, je 't an de buuren
Niet stéllen?

ANTONIO.

An wélke? die je der licht ébt toe gaan huuren.

BÉLIE.

Neen; an myn Vyanden; maar die h ém zo wél kénnen, als ik,
Tót men leed weezen; daer in dat huis kénnen ze hém op ien prik,
De Waerd, de Smots, én de Meid; 't scheelt me niet, wie wil je 't vraagen.

ANTONIO.

Hier breckt de bommel uit. Die hoer heeft hém d'eerste laagen
Huiden mórgen op zen beurs geleid, én is, gelyk déze schóft.
(Nou zie ik 't klaar) van jouluy tót de schélmery omgekóft.
Hoor, Schipper: óf 't past of niet, ik kan het niet verzwynen;
Kwieryn meenden déze morgen het goud gewisselt te krygen;
Maar vondt de Smaus niet, én verzeilden in dat huis;
Doch was zo wys, dat hy my 't goud gaf, want 't leek 'er niet heel pluis;
Daar is hém wis wat in zen wyngedaan, dat zeer vinnig
Op de harssens wérken moet: want hy is 'er krankzinnigh
Van geworden: én dat vólk zou ons scheijen; dénk wat 'er van is.

KEES KOENEN.

't Is guitenwérk te hoop, dat zie ik an die getuigenis.
Ik zég, dat je ons de man voort geeft.

JÓRDEN.

Ik zeg, laet hém betyen.

KEES KOENEN.

Kom, kom, Antony, laet'er ons lustig weêr ond er snyen.
Sta jou Vagebonden; trék van leer, Antonie; hou, én steek toe.

Achs te tooneel.

DÓKTER POLIFÉMUS, JÓRDEN, ANTONIO, BÉLIE, TYS TAFELBÉZEM, KEES KOENEN, DE OUDSTE KWIERYN.

DÓKT ER POLIFÉMUS.

Wat is hier te doen! houwt uw rust mannen; wél hoe!
wél hoe?
Wat zie ik? wie staat daar?

JÓRDEN.

Onze Kwieryn.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wat vreemde zaaken
Beleeft men! uw Kwieryn?

ANTONIO.

Zy zouden ons graâg wys maaken,
Dat het haar Man was; én 't is een vreemdeling, myn Heer,
Die maar drie dagen in de Stad geweest is, én niet meêr.

JÓRDEN.

Dat is onze kwéstie, buurman; 't gaapt ommers, als een oven;
En zy zyn zo dom, dat ze ons niet konnen gelooven,
Of ze doen 't al willends.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ikzal u scheiden.

ANTONIO.

Ey, wouw je dat doen,
Je deed ons vriendschap.

BÉLIE.

En ik zélt 't je rykelyk vergoên.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik bedank u by provizie. Is 'er niemand van de buuren,
Die mén mét 'er haast eens tót onzent kan stuuren?

JÓRDEN.

Tafelbenzem, doe jy 't.

TYS TAFELEÉZEM.

Al reê man.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ey ga, vrind, neem de moeit,
En zég tégen Kwieryn, die ghy daar vindenzult, dat hy hém spoeit
Om hier daadelyk te komen, én dat alles klaar, én wel is.

TYS TAFELBÉZEM.

Ja wél, ik geloof dat 'er een zót in de Dókter zen vél is.
Daar staat Kwieryn ommers.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik spreek van die andere Kwieryn,
Die tót mynent zit, én wacht me.

TYS TAFELBÉZEM.

Gékje mét me, óf hoe zél 't zyn?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Neen, zeít mén u: het kluwenzal zich dan heel wél ontwinden.
Loop ras; geloof my, én twyffel niet; ghy zult het zo vinden.
Maar wacht u een woord te zéggen van't geen hier geschiedt;
Alleen, dat ik de pais mét zyn' huisvrouw gemaakt héb, én meêr niet.

TYS TAFELBÉZEM.

Ik ga.

Négendf tooneel.

DÓKTER POLIFEMUS, BÉLIE, DE OUDSTE KWIERYN, ANTONIO, JÓRDEN, KEES KOENEN.

DÓKTER POLIFÉMUS.

WAarom houd ghy hém vast, én wat belét hém te spreken?

BÉLIE.

Dóokter, we hébben hém een neusdoek in de mond esteeken; Hébben we niet wél edaen?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Is 't van de gék? haalt z'er uit.
En laat hém los.

DE OUDSTE KWIERYN, *lós zynde, tégens Antonio.*

Kom hier, jou overgeven guit,
Die ik zo veel goedts gedaan heb...

ANTONIO.

Daar zal 't weêr beginnen.
Houwt hém vast; hy is ommers niet wél by zyn, zinnen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Laat me begaan, 'k zal hém vernielen.

ANTONIO.

Patroon.

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat ik wist...

DÓKTER POLIFÉMUS.

Sus, sus, hoor my eerst eens.

DE OUDSTE KWIERYN.

Gaeren.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat men zich hier zo vergist.

Is geen wonder. Tót mynent héb ik iemand gelaaten,
 Die hier daadelyk weezen zal, én die na al zyn praaten
 Kwieryn is, zo lang men ulieden ziet, noch van ulieden weer.
 Hy gelykt ulieden op énde op, en zeit, dat hy Kwieryn heer.
 Hy komt by my mét twee zakjes vol goude kluiten,
 En badt me de pais met zyn' huisvrouw te maaken, die hem buiten
 Geslooten had, zo hy zey; maar daar komt hy zélver an.

Tiende tooneel.

*BÉLIE, JÓRDEN, ANTONIO, KEES KOENEN, DÓKTER POLIFÉMUS, DE JONGSYE KWIERYN, TYS
 TAFELEÉZEM, DE OUDSTE KWIERYN.*

BÉLIE.

GOrt zeegen 't, 't is tovery; wie van beijen is men Man?

JORDEN.

Wie men Schoonzeun?

ANTONIO.

Wie myn Patroon?

KEES KOENEN.

Wie myn bevrachter?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Héb ik 't je niet gezeid? daar schuilt al de warring achter.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat zie ik? is 't spook? is hy ik? ofbén ik hy, die daar staat?
 Of is 't men Geest, die waaren komt?

TYS TAFELEÉZEM.

Neen, 't is je Spiegel, kameraad.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ben ik betoverd? óf is 't kérmisspul? sint félten!

Droom ik? b en ik wakker?  f rydt de heele waereld op st lten?

DE JONGSTE KWIERYN.

Wat b en jy voor een v ent?

DE OUDSTE KWIERYN

Wel, wat b en jy voor een kwant?

DE JONGSTR KWIERYN.

Ik b en hier een Burger.

DE OUDSTE KWIERYN.

En ik kom hier uit een vreemd land.

DE JOGNSTE KWIERYN.

Hoe lyk je my zo?

DE OUDSTE KWIERYN.

W el, hoe lyk je my zo? dat 's wat wonders!

DE JONGSTE KWIERYN.

Jy b ent een olike bedrieger.

DE OUDSTE KWIERYN.

En jy niet veel besonders.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Niet te kyven, vrinden; laat ik u scheijen; ik weet een' kunst,
Om de réchte man te vinden: maer doe my d ch de gunst,
En z g, wie heet Kwieryn?

DE OUDSTE,  n DE JONGSTE KWIERYN, te gelyk.

Ik.

KERS KOENEN.

Alle bey Kwieryn, dat is nuuwlyk!

DÓKTER POLIFÉMUS.

Ik meen Kwieryn Stoffelsen?

DE OUDSTE,  n DE JONGSTE KWIERYN, te gelyk.

Dat b en ik.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat is een gruuwlyk,
En wonderlyk w erk; hoe! naam,  n toenaam bey  ven ens?
Wie is van beiden de tabakkooper!

DE OUDSTE,  n DE JONGSTE KWIERYN, te gelyk.

Ik.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Dat is wat ongemeens!
Maar die meen ik, wiens Vader in tabak planten gedaan heeft,
En te Amesfoord altyd in de Katolyke Kêrk gegaan heeft

DE OUDSTE, én DE JONGSTE KWIERYN, te gelyk.

Ik.

DÓKTER POLIFEMUS.

Loop aan de galg; 'k geloof, 't is een wédspél, óf tovery.

DE OUDSTE KWIERYN.

't Is de waarheid, dat ik zég.

DE JONGTE KWIERYN.

En myn zéggen daar blyf ik by

ANTONIO.

Me schiet daar wat in. Vrienden, ik zal je béter scheiden.
Maar zég me eerst zonder gékscheeren, wie van je beiden
Kwam hier voor drie dagen eerst mét ons van Lissebon?

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik niet.

DE OUDSTE KWIERYN.

Dat bèn ik.

ANTONIO.

Bénvenuto, dan bèn jy myn Patroon.

BÉLIE.

Vrienden, mag ik mét verlóf ook wél een woordje spreken?

ANTONIO.

Och ja je; maar je moest déze ontwarring niet breeken.

BELIE.

Neen, ik zél je hélpén. Wie van je luy ging te nochtend zo an?
En droeg men jak uit den huis?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik niet.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik al.

BÉLIÉ.

Dan bèn jy men Man.

JÓRDEN.

Houdt ze nou van mékaar.

BÉLIE, tegende DE OUSTE KWIERYN.

Maar jy Kwieryn Stoffelsz, Tabakkooper
Van Amesfoord, of liever Duiveljaager, én Landlooper,
Die een ménsch al zyn' naamen zo diefachtig ontsteelt, én daar by
Je zélf vertoverd hébt in myn mans eigen viesemy,
Jy wandelt impersybel, óf jy hébt je érgens verschoolen
In menhuis; want dat pak, dat je an hébt, is gestoolen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ontstél je niet, Bésje; 'k heb 't gekóft.

BÉLIE.

Ontstél je niet, Béstevaår:
Ootmoedige schalk, zey de Duyvel teugen de Kluizenaar.
Ontstél je niet, Bésje. Kyk, is't niet van't zélfde laken,
Dat men man veur schuld nam, daer hy twee pakken van liet maken,
Die hy deur mékaår droeg, daar jy't ien van an hébt, schoft;
En hy't aar.

DE OUDSTE KWIERYN,

Jy verzintje, 'k heb 't op de Nieuwemart gekóft,
Van een' Uitdraagster.

ANTONIO.

Dat is alzo zéker, als wy leeven.

DE JONGSTE KWIRYN.

't Kan zyn. 'k Had het Tafelbézem om te verkoopen gegeeven,
Om dat ik juist géld van doen had, én 'er jou niet om vraagen wou.

DE OUDSTE KWIERYN.

Zie; hoe licht, dat men een' eerlyk' man tot een' dief maaken zou.

JÓRDEN.

Zie toe, BÉlie, dat ze niet wêer onder mekander raaken.

BÉLIE.

Dat zél ik wél doen. Sinjeur Pórtégys, gae jy nou mét je zakken
Maar voort, zo 't je belieft.

ANTONIO.

Patroon, je hébt me wél verteld,
Dat, toen je hier gestolen wierdt, én tégen wil op 't Schip gestéld,
Dat je een twélingbroér t'huis liet, licht zal't déze weezen;
En misschien dat hier uit al de warring is gereezen:
Want jou Vader, jou geboorte plaats, jou naam, én styl van doen,
Zyn éven ééns.

DE OUDSTE KWIERYN.

Antonio, 'twas me lief: maar na alle vermoên
Kan dat niet weezen: want myn broeder plagt Klaas te heeten.

DE JONGSTE KWIERYN.

Och, je bént myn broeder, 't gaat vast, 'k zal 't klaar doen weeten.
Ik héb altyd Klaas tót myn tien jaren toe geheeten; maar sint
Vader jou kwyt raakte, zo bleefik't eenig kind,
En hy noemde my Kwieryn, om dat hy Grootvaârs naam niet wou missen.

JÓRDEN.

Wél is 't meugelyk! wie zou dat hébben kunnen gissen?

BÉLIE.

Wélkom Broér.

DE JONGSTE KWIERYN.

Wélkom.

JÓRDEN.

Wélkom.

ANTONIÓ.

Victoria, Victoria,
Viva, bon tiempo, allegressa, gloria, gloria,
Ik héb het uitgevonden.

DE OUDSTE KWIERYN.

Antonio, ik zal 't je vergélden.

ANTONIO.

Wouje me de vracht van myn Kargezoentje maar kwyt schélden?

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik schéld ze je kwyt.

KRES KOENEN.

Wou je me nou ook voorthélpen Kwirynd.

DE OUDSTE KWIERYN.

Broeder geef me de zakjes kruizaaten, zo z'er nóch allegaar zyn.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ja tót één toe.

DE OUDSTE KWIERYN.

Daar, Antonio, ga mét de Schipper heenen,
Verwissélt ze, betaal de Bodemers, én bréng met ééne
Het jak, én 't yzertjen hier, dat ik in de kist geslooten had;
Daar is de sleutel.

BÉLIE.

Doet zo, als een man, loop wat rad,
En kom mét de Schipper weér, we zéllen gasten, én brassen.

TYS TAFELBÉZEM.

Tréflyk gesprooken. Sellement, hoe wil ik kiskassen,
Linksch, én réchtsch toetasten.

Élfde tooneel.

*DÓKTER POLIFÉMUS, JÓRDEN, BÉLIE, DE JONGSTE KWIERYN., DE OUDSTE KWIERYN, TYS
TAFELBÉSEM.*

DÓKTER POLIFÉMUS.

VRinden, 'tzy met uw' permissie gezégd;
Was't onbillyk, dat my voor myn' moeite wat wierd toegelégd?
Om dat ik my tót uw' dienst zo gereed héb laten vinden,
En te méér, dat ik ute recht geholpen heb, vrienden.

DE OUDTSEE KWIERYN.

Dat is rédelyk.

JÓRDEN.

Myn dunkt het ook.

BÉLIE.

Ja Bollefémert buur, 'kzél
Jou een' dubbelde Roozenobel vereeren, verstae je't wel,
Die me men Peet op een' Korstyd in men Deuvekater
Estoken hét, toen ik dusken maisje was.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wél, ik laet'er
My meé genoegen, buurvrouw; want ik doe veel om uwent wil;
Maar 'k heb méér an vizieten verzuimd. Waar is ze?

BELIÉ.

Al zafjes, stil.
Je moest men eerst nóch wat belooven.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wat zou dat wezen,
Dat ik niet doen zou? wordt vry allegaat ziek, 'kzal je geneezen,
Mediantibus.

BÉLIE.

Dat is't niet?

DÓKTER POLIFÉMUS.

Wat dan?

BÉLIE.

Dat je je bèst
Néffens myn doet, om hier uit onze buurt dat olyk hoerenést?
Te doen uitrooyen, daar'er de vroome mannen zo verlopen.

DÓKTER POLIFÉMUS.

Gaeren.

BÉLIE.

Je hebt'er niet teugen niet waar kynd?

JÓRDEN.

Dat wil ik hoopen.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ja broêr, leef mét je vrouwtje eerlyk, als dat behoort.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat heb ik in't zin, én ik zal myn bêst doen, dat die mótkas voort
Van hier, én de hoer in't Spinhuis raakt; kan ik 't maar maaken.
Maar Bélie, je moest me dan ook wat belooven.

BÉLIE.

Wat?

DE JONGSTE KWIERYN.

Twé zaaken.

De eene, dat je niet gedurig knort, kyft, én rédemént,
Als ik tót onzent iemand in brnég; want ik bèn gewénd
Vrolyk te leven, én jy zult myn' gasten vriendelyk onthaalen.

BÉLIE.

'k Zel zo doen, liesste, al brógt je'er Schóttén, Deenen, én Waalen.
Ja al brógt je'er alle daag een half dezyn by je te gast.

TYS TAFELBÉZEM.

Dat's een woord na myn' zin. Keel, én darmen sta jy nou maar vast.

BÉLIE'

Wat is't aâr?

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat je van al die gasten éen' alleen uitzondert,
Al wilde ik hém nooden.

BÉLIE.

Wél, je maakt een mensch verwonderd.
Wou je imand te eeten nooden, én begeeren hém niet.

DE JONGSTE KWIERYN.

Ik zég, of't zo quam, én dat me déze kwaadheid verliet;
Zo zal jy belétten, dat we vrinden worden.

BÉLIE.

Wél, laat horen.
Wie is't?

DE JONGSTE KWIERYN.

Tys Tafelbézem.

TYS TAFELBÉZEM,

Séldrement, was zy heure ooren,
Of hy zen tong kwyt! Kwieryn, wat drommel; ay hoor eens, breur;
Hoor je wél.

DE JONGSTE KWIERYN.

Zo hy komt, zo zét de bézemstók after de deur.
Als ik jou wat vertrouw, gaat het weér an men wyf overbrieven.

TYS TAFELBÉZEM.

't Zel noit weér beuren.

DE JONGSTE KWIERYN.

Dat dank ik men zélf.

TYS TAFÉL BÉSEM.

'k Zél je zo believeen,
En oppassen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Niet veul woorden, zég ik, én voort an een' zy,
Ofje krygt hondert stókslagen toe.

TYS TAFELBÉSEM.

Zo raakt men in de ly
Als men zen bék niet houwen kén. Maar ik ga, óf ik kryg slagen.

DE JONGSTE KWIERYN.

Kik je nóch?

TYS TAFELBÉZEM.

Niet een woord.

DE JONGSTE KWIERYN.

Je zoud het je anders beklagen.

BELIE.

Wél, daer doe je nae men zin; maar die vetmaledyde hoer..

DE JONGSTE KWIERYN.

Die zal ik éveneens handelen; 'k beloof 't je: maar bro
Gaan we binnen' 'k bén moê rén héb nóch niet geheet.

DE OUDSTE KWIERYN.

Ik bén ook moê.

BELIE.

Wél, zo komt binnen dan; wat gezeeten,
En een glaasje gedronken; terwyl bereld ik de maalyd vast.
Die meê wil kommen, tred in; 'k rood jou allegaâr te gast.

Einde van het Vijfde én laatste Bedryf.